«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
....
«.....».................201... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №1

ҰМЖ бөлімі: 1А - Рим империясының құлауы		**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Күні:	**Мұғалімнің аты-жөні:**	
Сынып: 6	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы	**Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады?**	
Сабақ негізделген оқу мақсаты	6.3.1.1 – «ерте, орта, кейінгі орта ғасырлар» хронологиялық шегін білу және уақыт сызығында белгілеу; 6.3.2.1 – Рим империясының ыдырау себептерін анықтау және жіктеу	
Сабақтың мақсаттары	*Барлығы:* Тарихи оқиғаларды хронологиялық шегін бойынша уақыт сызығында белгілейді; Рим империясының ыдырау себептерін біледі; *Көпшілігі:* ерте және дамыған орта ғасырлардағы мемлекеттерді картадан көрсетіп, оларға тән ортақ ерекшеліктерді анықтайды *Кейбірі:* Рим империясы ыдырауының экономикалық, саяси, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді себептерін талдайды	
Ойлау дағдылары	Білу, түсіну	
Бағалау критериі	Ерте, дамыған, кейінгі орта ғасырдың хронологиялық шегін анықтайды	
Тілдік мақсат	Оқушылар: Рим империясының құлау себептерін анықтап, оларды топтастыра және жіктей алады. Өзінің пікірін білдіру үшін жазбалар көмегімен тұтас сыныптың алдында ауызша түрде ұсынады *Пәнге арналған сөздік және терминология*: орта ғасырлар, ерте, дамыған және кейінгі орта ғасырлар, Ұлы қоныс аудару, ғұндар, Атилла *Сыныптағы диалог/ жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер* Келесі себептер/факторлар әлеуметтік/экономикалық/саяси/мәдени... болып табылады. Келесі себептер/факторлар қысқа мерзімді/орта мерзімді/ұзақ мерзімді... болып табылады. Кейбір факторлардың басқа факторларға, мысалы, ... әсері болды *Талқылауға арналған сұрақтар* Дүние жүзі тарихы пәні бойынша қандай мемлекеттер мен халықтардың тарихын оқып-үйрендіңдер? «Орта ғасырлар» ұғымының мәнін түсіндіріңдер. Орта ғасырлар қандай кезеңдерге бөлінеді? *Жазылымға арналған тапсырмалар:* «Уақыт сызығымен» жұмыс	
Тарихи концепт	Себеп-салдар	
Пәнаралық байланыс	Ежелгі дүние тарихы, Қазақстан тарихы	
Құндылықтарға баулу	Азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық	
Алдыңғы оқу	«империя» және «император» ұғымдарын біледі	

Жоспар

Жоспарланған уақыт	**Жоспарланған жаттығулар**	**Ресурстар**
Басталуы 3 минут	<u>*Ұйымдастыру кезеңі*</u> **(Ұ)** <u>*Бастапқы ынталандырушы материал*</u> **«Тізбекті сөйлет»**	

<table>
<tr>
<td>

3 минут</td>
<td>«Уақыт сызығымен жұмыс»
<table>
<tr><td colspan="4">Ежелгі дүние</td><td colspan="14">Орта ғасырлар</td><td colspan="4">Жаңа заман</td><td colspan="2">Қазіргі заман</td></tr>
<tr><td>3</td><td>2</td><td>1</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td></tr>
<tr><td colspan="3">Б.д.д.</td><td colspan="21">Біздің дәуір</td></tr>
</table>
(М) «Түсініктеме уақыты»
«Орта ғасырлар нені оқытады?»</td>
<td>ИТ, «Уақыт сызығы»</td>
</tr>
<tr>
<td>Ортасы
5 минут

8 минут

5 минут

10 минут</td>
<td>(Ұ) «Кинометафора»
(М) - Қазір біз Сіздермен анықтауымыз қажет:
- Неліктен Батыс Рим империясы құлады ?
- Рим империясының ыдырауының негізгі және қосалқа себептері неде?
«Рим империясының ыдырау себептері»
Рим империясында қандай мәселелер мен шиеленістер орын алды?
- Рим-ге кім және не үшін шабуылдады?
- Рим империясының құлау себептері? (1-экономикалық, 1-саяси, 1-әлеуметтік)
<u>Топтастыру</u> - «Себептер» (1, 2, 3, 4-ке санау ретімен)
1 топ- «экономикалық себептер»;
2 топ-«саяси себептер»;
3 топ - «әлеуметтік себептер»
4 топ – «ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді себептер»
(Т) «Ойлан. Жұптас. Талқыла»
Әр топ Рим империясының ыдырау факторлары жазыл-ған үлестірме қағаздарды зерттеп, өздерінің топтарын-дағы тапсырмалар бойынша жіктеп, таныстырылым дайындайды, қорғайды:
- Рим империясы ыдырауының 3-5 себептерін анықтау;
- Берілген себепті таңдау себептерін түсіндіру;
- Осы себептер өзара қалай байланысқандығын көрсету
Үлестірме қағаздарда берілген фактілерді негіз ретінде ала отырып, әр топ өздерінің тапсырмалары бойынша ортаға шығады.
ҚБ «Мадақтау сэндвичі»
(Жт) «Менің таңдауым»
- Рим империясының әлсіреу себептерін таңда, негізде.
ҚБ «Мен, саған, сен маған»
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
1. Орта ғасырлар тарихының әр кезеңінің хронологиялық шегін жазыңыз.
2. Батыс Рим империясының саяси, экономикалық, әлеуметтік ыдырау себептерін төмендегі кестеге жіктеп, орналастырыңыз.
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td>
<td>
«476 жыл - Батыс Рим импе риясының құлауы» фильмі
<u>http://www</u>.you tube.com/watch?v =Y8VBeA9qosw

Үлестірме қағаздар

Оқулық

ҚБП

Дескрипторлар</td>
</tr>
<tr>
<td>Аяқталуы
3 минут
1 минут
2 минут</td>
<td>(Ж) <u>Кері байланыс</u> - «БББ» әдісі
<u>Үй тапсырмасы:</u> «Ортағасырларға тән айрықша белгілер», «Негізі тарихи оқиғалар» кестерін толтыру
<u>Сабақты қорыту</u></td>
<td>БББ кестесі
Оқулық</td>
</tr>
</table>

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады?
Оқу мақсаты	6.3.1.1 «Ерте, орта, кейінгі орта ғасырлар» хронологиялық шегін білу және уақыт сызығында белгілеу
Ойлау дағдылары	Білу және түсіну
Бағалау критериі	Ерте, дамыған, кейінгі орта ғасырдың хронологиялық шегін анықтайды

Тапсырма

Орта ғасырлар тарихының әр кезеңінін хронологиялық шегін жазыңыз.

1) Ерте орта ғасыр - ....
2) Дамыған орта ғасыр - ....
3) Кейінгі орта ғасыр - ....

Бағалау критериі	**Дескриптор**
Ерте, дамыған, кейінгі орта ғасырдың хронологиялық шегін анықтайды	- ерте орта ғасырдың кезеңдерінің хронологиялық шегін атайды; - дамыған орта ғасырдың кезеңдерінің хронологиялық шегін атайды; - кейінгі орта ғасырлар кезеңдерінің хронологиялық шегін атайды.

Тақырып	**Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады?**
Оқу мақсаты	6.3.2.1 – Рим империясының ыдырау себептерін анықтау және жіктеу
Ойлау дағдылары	Қолдану
Бағалау критериі	Рим империясының ыдырау себептерін анықтайды

Тапсырма

Батыс Рим империясының саяси, экономикалық, әлеуметтік ыдырау себептерін төмендегі кестеге жіктеп, орналастырыңыз.

- құлдар еңбегінің тиімсіздігі;
- ғұндардың батысқа жорығы;
- халыққа салынатын салық мөлшері жылдан-жылға өсе берді;
- герман тайпалары шабуылдарын күшейтті;
- 410 жылы Аларих бастаған вестготтардың Римді басып алуы;
- ішкі қырқыстар;
- әскердің соғысу қабілетінің әлсіздігі;
- сарбаздардың патриоттық сезімінің тоқырауы;
- 476 жылы Одоакрдың көтеріліске шығуы;
- шаруашылықтың талқандалуы;
- «Халықтардың ұлы қоныс аударуы»;
- жалдамалылардың әскерге алынуы;
- тауарларға, азық-түлікке бағаның өсуі;
- 395 жылы Рим империясының шығыс және батыс болып екіге бөлінуі;
- императорлық биліктің әлсіреуі;
- ғұндардың озық технология – ер-тоқымның үзеңгісінің болуы;
- Рим қоғамындағы сыбайлас жемқорлық.

Саяси	Экономикалық	Әлеуметтік

Бағалау критериі	**Дескриптор**
Рим империясының ыдырау себептерін анықтайды	− Батыс Рим империясының ыдырауының саяси себептерін атайды; − Батыс Рим империясының ыдырауының экономикалық себептерін

	атайды; – Батыс Рим империясының ыдырауының әлеуметтік себептерін атайды

Қосымша ақпарат		
Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары оқушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жоспарлайсыз?	**Бағалау – Оқушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?**	**Пәнаралық байланыс, қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері, АКТ-мен байланыс. Құндылықтардағы байланыс**
Рефлексия - Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма? - Бүгін оқушылар не білді? - Сыныптағы ахуал қандай болды? - Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? - Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? - Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?		
Қорытынды бағамдау		
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)? **1.** **2.** **Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?** **1.** **2.** **Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?**		

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
....
«.....»................201....ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №2

ҰМЖ бөлімі: 1А - Рим империясының құлауы	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп	
Күні:	**Мұғалімнің аты-жөні:**	
Сынып: 6	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы	**Рим империясы Шығыста неліктен сақталды?**	
Сабақ негізделген оқу мақсаты	6.3.2.3 – Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу	
Сабақтың мақсаттары	*Барлығы:* Батыс Рим империясының экономикалық, саяси және мәдени дамуын Шығыс Рим империясымен салыстырады *Көпшілігі:* Шығыс Рим империясының ұзақ өмір сүруінің себептерін талдайды, жіктейді *Кейбірі:* Византия империясының халықаралық жағдайы мен шаруашылығының дамуына қандай қолайлы жағдайлар мүмкіндік бергенін өз сөзімен тұжырымдайды	
Ойлау дағдылары	қолдану	
Бағалау критериі	Византия империясының ұзақ өмір сүру себептерін анықтау	
Тілдік мақсат	*Оқушылар:* Шығыс Рим империясының экономикалық, саяси, мәдени дамуын талдай отырып, ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтайды, жіктейді, талдайды, сонан кейін өз тұжырымдары сыныпқа ауызша жеткізеді *Пәнге арналған сөздік және терминология:* Византия империясы, монархия, василевс, патриарх, «Азаматтық құқықтар жинағы», дипломатиялық қарым-қатынас. *Сыныптағы диалог/ жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер:* Шығыс Рим империясы Батыс Рим империясына қарағанда ұзақ өмір сүрді, себебі...................... Айтарлықтай маңызды себептеріне .... жатады, өйткені............ *Талқылауға арналған сұрақтар:* Неліктен Византия ұзақ уақыт өмір сүре алды? Византия империясының ұзақ өмір сүруі, Шығыстағы мемлекеттердің дамуы және құлауымен қалай байланысты? Византия империясының халықаралық жағдайы мен шаруашылығы-ның дамуына қандай қолайлы жағдайлар мүмкіндік берді? *Жазылымға арналған тапсырма:* «Сәйкестік аймағы»	
Тарихи концепт	Себеп-салдар	
Пәнаралық байланыс	Ежелгі дүние тарихы, Қазақстан тарихы	
Құндылықтарға баулу	Азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық	
Алдыңғы оқу	«империя» және «император» ұғымдарын біледі	

Жоспар

Жоспарланған уақыт	**Жоспарланған жаттығулар**	**Ресурстар**

<table>
<tr>
<td>Басталуы
2 минут

5 минут</td>
<td><u>Ұйымдастыру кезеңі</u>
<u>Топтастыру</u> - «Негізгі ұғымдар» арқылы 4 топқа: «империя», «монархия», «василевс», «патриарх»
(Ұ) <u>Бастапқы ынталандырушы материал</u>
«Кинометафора» әдісі
«Шығыс Рим империясы»
«Болжау»
Неліктен Византия ұзақ уақыт өмір сүре алды?
Византия империясының ұзақ өмір сүруі, Шығыстағы мемлекеттердің дамуы және құлауымен қалай байланысты?</td>
<td>
Аталым-қағаздар

http://el.kz/m/articles/view/content-4068</td>
</tr>
<tr>
<td>Ортасы
2 минут

12 минут

6 минут

8 минут</td>
<td>(М) «Түсіндірмелік үзіліс»
Византия империясының картасы мен байлығын бейнелейтін суреттерді көрсету.
(Ж, Жт, Т) «Венн диаграммасы»
1-қадам: мәтінмен жұмыс
2-қадам: жұпта талқылау
3-қадам: топтық шешім дайындау «Венн диаграммасы»
4-қадам: өз тұжырымдарын «Сәйкестік аймағына» орналастыру
ҚБ «Қосу. Алу. Қызықты»
(Жт) «Жылнамашы»
Жұпта Юстианның саясаты мен жетістіктері туралы 2 сұрақ дайындап, сағат тілімен көрші жұпқа береді
ҚБ «2х2»
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.
• Византияның ұзақ өмір сүруінің негізгі себептерін бір түсті хайлайтермен және жанама себептерін басқа түсті хайлайтермен белгілеңіз.
• Белгіленген себептерді төмендегі кестеге орналастырыңыз.
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td>
<td>Карта «Византия империясы», ИТ сл.1 суреттер
Оқулық

Пано «Сәйкестік аймағы»

Оқулық

ҚБ парағы

Дескриптор</td>
</tr>
<tr>
<td>Аяқталуы
3 минут

1 минут
1 минут</td>
<td>(Ж) <u>Кері байланыс</u> – «Термометр»
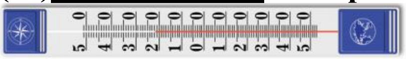
<table><tr><td>5</td><td>Сабақ өте ұнады, қызықты өтті</td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>Сабақ ұнады, өп нәрсе алдым</td><td></td></tr><tr><td>3</td><td>Сабақ ұнады, бірақ Сұрақтарым бар</td><td></td></tr><tr><td>2</td><td>Сабақта өзімді жайсыз сезіндім</td><td></td></tr></table><u>Үй тапсырмасы:</u> «Византия империясы» кестесі
<u>Сабақты қорытындылау:</u> Византияның күшеюіне император I Юстинианның саясаты ықпал етті деген тұжырыммен келісесіңдер ме?</td>
<td>Бағалау кестесі «Термометр»

Оқулық</td>
</tr>
</table>

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Византия – Римнің мұрагері
Оқу мақсаты	6.3.2.3 Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу
Ойлау дағдылары	Қолдану
Бағалау критериі	Византия империясының ұзақ өмір сүру себептерін анықтау

Тапсырма

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

• Византияның ұзақ өмір сүруінің негізгі себептерін бір түсті хайлайтермен және жанама себептерін басқа түсті хайлайтермен белгілеңіз.

• Белгіленген себептерді төмендегі кестеге орналастырыңыз.

Византия империясының жері құнарлы, ауа райы егіске қолайлы еді. Сол себепті жылына 2 - 3 рет өнім жиналатын. Егіншілікпен қатар бау-бақша өсіру кең өріс алды, жүзім, зәйтүн, құрма, көкөністер өсірілді. Мал шаруашылығы да жаксы дамыды. Византияның ауыл шаруашылығында құл еңбегінен гөрі ерікті жер иеленушілер мен шаруалар қауымдары еңбегі басым болды.

Византия империясы Еуропаға, Азия мен Африкаға дейін созылып жатты. Оның құрамына Балқан түбегі, Кіші Азия, Сирия, Палестина, Египет, Месопотамия мен Арменияның біраз бөлігі, Жерорта теңізінің шығысындағы аралдар мен Қырымдағы, Кавказдағы иеліктер кірді. Латын халқы азшылық болса да VII ғасырға дейін латын тілі мемлекеттік тіл болды. Кейін оны грек тілі ығыстырды. Империяны Египет пен Фракия астықпен қамтамасыз етті. Қолөнері дамыған, сауда орталығына айналған Александрия, Антиохия, Иерусалим, Константинополь сияқты қалалар көп болды. Византияның алтын ақшасы - номисма барлық елдерде ең сенімді ақша болды. Мемлекеттігі жағынан Византия империясы бір адамның шексіз билігіне бағындырылған монархия болды. Барлық өкімет билігі василевстің қолына шоғырланды. Ол өзі жоғарғы сот болды, сыртқы саясатты жүргізді, заңдар шығарды, әскерді басқарды. Оның билігі құдайдың әмірімен берілді деп саналды. Византия халықтарының бәріне бірдей ортақ әрі міндетті заңдар мен құқықтар негізінде өмір сүрді. Юстиниан билігі кезінде жазылған «Азаматтық құқықтар жинағы» - византиялық заң шығарушылық ой-пікір дің жетістігі. Ол зандар императордың шексіз билігін, құл иеленушілік құрылысты нығайтуды, меншік құқын қорғауды көздеді. Сондай-ақ жеке меншікті қорғау, мұрагерлікті реттеу, отбасы құқын сақтау, сауда-саттықты дамыту жолдары тұжырымдалды.

Негізгі себептері	Жанама себептері

Бағалау критериі	Дескриптор
Византия империясының ұзақ өмір сүру себептерін анықтау	- Византияның ұзақ өмір сүруінің негізгі себептерін атайды; - Византияның ұзақ өмір сүруінің жанама себептерін атайды.

Қосымша ақпарат		
Саралау – Сіз қосымша кө мек көрсетуді қалай жос-парлайсыз? Сіз қабілеті жоғары оқушыларға тап сырманы күрделендіруді қалай жопарлайсыз?	**Бағалау – Оқушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?**	**Пәнаралық байланыс, қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері, АКТ-мен байланыс. Құндылықтардағы байланыс**

Рефлексия - Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма? - Бүгін оқушылар не білді? - Сыныптағы ахуал қандай болды? - Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? - Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? - Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?	
Қорытынды бағамдау	
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)? **1.** **2.** **Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?** **1.** **2.** **Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?**	

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
....
«.....»................201....ж

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №3

ҰМЖ бөлімі: 1А - Рим империясының құлауы	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп	
Күні:	**Мұғалімнің аты-жөні:**	
Сынып: 6	Қатысқандар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақ тақырыбы	**Түрік қағаны Истемиге 568 жылы Византия неліктен елші жіберді? Княгиня Ольганың Константинопольге сапары Киев Русін қалай өзгертті?**	
Сабақ негізделген оқу мақсаты	6.3.2.4 – Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау	
Сабақтың мақсаттары	*Барлығы:* Византияның сыртқы саясатын сипаттайды; *Көпшілігі:* Византияның сыртқы саясатын көрші мемлекеттермен қарым-қатынасының негізінде талдайды; *Кейбірі:* елшіліктердің басымдықтарын, нәтижелерін өз сөзімен тұжырымдайды	
Ойлау дағдылары	Қолдану	
Бағалау критериі	Византия империясының көршілес елдермен халықаралық қарым-қатынасын анықтайды	
Тілдік мақсат	*Оқушылар:* шығармашылық қабілетімен қатар жазу дағдыларын дамытуға мүмкіндік алады *Пәнге арналған сөздік және терминология:* Византия империясы, монархия, василевс, патриарх, «Азаматтық құқықтар жинағы», дипломатиялық қарым-қатынас. *Сыныптағы диалог/ жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер* І Юстиниан тұсында Шығыс Рим империясы гүлденді, себебі ... Византияның Иштеми қағанға елші жіберу себебі .... жатады, өйткені..... .... *Талқылауға арналған сұрақ:* Византияның сыртқы саясатының қандай ұтымды және ұтымсыз жақтары болды? *Жазылымға арналған тапсырма*: «Тарихи диктант»	
Тарихи концепт	интерпретация	
Пәнаралық байланыс	Дүние жүзі тарихы, Қазақстан тарихы	
Құндылықтарға баулу	Азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық	
Алдыңғы оқу	«империя» және «император» ұғымдарын біледі	

Жоспар

Жоспарлан-ған уақыт	**Жоспарланған жаттығулар**	**Ресурстар**
Басталуы 2 минут 3 минут	<u>*Ұйымдастыру кезеңі*</u> <u>*Топтастыру*</u> - «***Мемлекеттік құрылым***» І топ - «империя»; ІІ топ - «қағанат»; ІІІ топ - «респуб-лика», ІҮ топ - «хандық» **(Жт) «Серіппе»** - <u>*үй тапсырмасын сұрау*</u> «Византия империясы» кестесін өзара тексеріп, пікір білдіреді **ҚБ** *«Мен саған, сен маған»*	 Аталым қималары Оқушы дәптері

1 минут	**(Ұ) «Ой атысы»** *Шығыс Рим империясының өмірінің ұзақтығының негізгі факторлары*	
Ортасы 12 минут 7 минут 10 минут	**(Ж, Жт, Т) «Ойлан. Жұптас. Бөліс»** *1-қадам:* мәтінмен жеке танысу *2-қадам*: жұпта талқылау *3-қадам:* «Шығыс Рим империясының сыртқы саясаты» тұжырымдамалық карта дайындау **ҚБ** *«Екі жұлдыз, бір тілек»* **(Жт) «Еркін микрофон»** әдісі - *қосымша мәтін-мен жұмыс* 1. Не себепті Киев Русі Византиядан христиан-дықты қабылдады? 2. Бірлескен әскери жорықтарға қандай факторлар себепші болды? 3. Не себепті Русь князьдігі Византиямен сауда жасауға қызығушылығын танытты? 4. Византияның Киев Русімен дипломатиялық қарым-қатынасы мен Түркі қағанатымен қарым-қатынасын салыстырыңыздар. 5. Жұптық шешімді хабарлау, бағалау **ҚБ** *«Екі жұлдыз, бір тілек»* **(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма** *1. Мәтінге сүйеніп, Византия мен Түрік қағанаты арасындағы қарым-қатынасты анықтап, кестені толтырыңыз.* *2. Тарихи дерекпен өз біліміңізге сүйеніп,төмендегі сұраққа жауап беріңіз.* **ҚБ** *«Өзін-өзі бағалау»*	Оқулық ҚБ парағы Дескриптор
Аяқталуы 3 минут 1 минут 1 минут	**(Ж) *<u>Кері байланыс</u>* - «Желкенді кеме»** 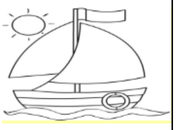 1. Егер саған сабақ ұнаса және тап-сырманың барлығы сәтті орындаған болсаң, желкенді жасыл түске боя: 2. Егер сен сабақта белгілі бір қиын-дықты кездестірген болсаң, желкенді сары түске боя; 3. Егер сабақ барысында тапсырмаларды орындау қиын болып, мұғалімнің көмегі қажет болса, жел-кенді қызыл түске боя *<u>Үй тапсырмасы:</u>* Шығармашылық тапсырма *<u>Сабақты қорытындылау:</u>* Не үшін Иштеми қаған Маниахты Константинопольге жіберді?	Фломастер-лер Оқулық

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Түрік қағаны Истемиге 568 жылы Византия неліктен елші жіберді?
Оқу мақсаты	6.3.2.4 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау
Ойлау дағдылары	Қолдану
Бағалау критериі	Византия империясының көршілес елдермен халықаралық қарым-қатынасын анықтайды

Тапсырма

Мәтінге сүйеніп, Византия мен Түрік қағанаты арасындағы қарым-қатынасты анықтап, төмендегі кестені толтырыңыз.

Истеми (Есте би) кеше ғана жібектей жұмсақ көрінген Иран шахымен тіл табысу үшін екі қайтара елші аттандырды. Алғашқы елші Иран шахынан жартымды жауап естімей қайтты. Иран шахы түрік елшілері мен саудагерлері апарған бір керуенге тиелген жібек маталарды қонақтарының көз алдында өртеп, ақшасын эфталиттер елшісі Катулфтың кеңесімен бұйым-ның ақысын алтынмен санап берді де, келген іздеріңізбен кейін қайтыңыздар дегендей қолдарын Талас жаққа қарай шошайтты. Бұл қорлыққа да көнген қаған тағы елші жіберді. Бірақ олардың туған жеріне - түріктер еліне Талас қаласына өліктері ғана оралды. Бір елші ғана емес, оның қасындағы қосшылары да үшеуінен басқасы түгелдей көз жұмды. Парсылар түрік елшілері ыстық күнге шыдай алмай қаза болды десе, Истеми қаған өз адамдарының өлімі әдейі улаудан болғандығын жансыздары арқылы білді. Мұның өзі аталы-балалы қаған мен шах билеген екі мемлекеттің арасында бір қырғын соғыс болатындығын білдіргендей еді. Византия үшін бұл іздегенге сұрағандай болды, елшісі Земархты Талас қаласындағы - Истеми қағанға аттандыруға асықты. Түріктер Ұрым деп атайтын Византияның императоры II Юстиниан өз елшісіне қағанмен Иранға қарсы одақтасуды, ең болмаса жібек маталарды сатып алу жөнінде шарт жасасуды тапсырмақ болатын. Осы соңғы мүдде өзі орындалған-ның өзінде тілі жұмсақ induced гректер жауынгер түріктерді түбінде дегеніне көндіретіндігіне сенді. Ұрым еліне грек елшісінен бұрын түрік елшісі соғды Маниах келді. II Юстиниан тәңірдің өзі жібергендей түрік елшісін құшақ жая қарсы алып, жібек саудасына да, ең бастысы -
Иранға қарсы соғысуға да бірден келісті. Император II Юстиниан елші Маниахты үлкен сый-сияпатпен Талас бойына қайтарып, қасына өз елшісі Земархты қосып берді. Византия тарихшысы Менандр «Агафия тарихының жалғасы» деген еңбегінде 568 жылы Земарх Талас өзені жағасындағы Талас қаласын мекендеген түрік қағаны Истемиге барғанын жазады.

Салыстыру сұрақтары	*Византия*	*Түрік қағанаты*
Билеушілердің есімдері		
Елшілікті жіберудегі мақсат, мүдделері		
Елшілері		
Елшіліктің нәтижелері		

Бағалау критерии	**Дескриптор**
Византия империясы-ның көршілес елдермен халықаралық қарым-қатынасын анықтайды	- Византия мен Түрік қағанатының билеушілерін атайды; - мемлекеттердің елшілікті жіберудегі мақсат, мүдделерін сипаттайды; - мемлекеттердің елшілерін атайды; - елшіліктің нәтижелерін анықтайды.

Тақырып	Княгиня Ольганың Константинопольге сапары Киев Русін қалай өзгертті?
Оқу мақсаты	6.3.2.4 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау
Ойлау дағдылары	Білу және түсіну
Бағалау критерии	Киев Русі мен Византия арасындағы дипломатиялық қарым-қатынасты анықтайды

Тапсырма

Тарихи дерекпен өз біліміңізге сүйеніп,төмендегі сұраққа жауап беріңіз.

Ольга грек жеріндегі Царьградқа келді. Ол кезде патша Левтың ұлы Константин еді.

Княгиня Ольганың сұлулығын көрген патша оны осы қалада бірге патшалық құруға шақырады. Ольга: «Мен өзге дін өкілімін,егер мені христиан дініне еңгізіп, шоқындырғың келсе өзін шоқындыр»,-дейді. Константин патша оны шоқындырған соң, оны әйелдікке алмақ болады. Сол кезде Княгиня Ольга былай дейді: «Сен мені қалайша әйелдікке алмақсын, мені шоқындырған кезде қызым деп айтқан болатынсын. Ал, христиандарда бұған рұқсат жоқ екенін өзіңіз де жақсы білесіз»,-деп қулықпен жауап береді. Патша: «Қулығыңды асырдың Ольга»,- деп риза болып алтын мен күмістен, сыйлықтар беріп Киевке шығарып салады. *Жылнамалар жинағы (О.В. Творогова аудармасы)* 1. Княгиня Ольганың Византияға барудағы мақсаты қандай болды? ____ ____ 2. Княгиня Ольганың христиан дінінің қабылдауының себебі неде? ____ ____

Бағалау критериі	**Дескриптор**
Киев Русі мен Византия арасындағы дипломатия-лық қарым-қатынасты анықтайды	- Княгиня Ольганың Византияға барудағы негізгі мақсаты атайды; - Княгиня Ольганың христиан дінінің қабылдауының себебі атайды

Қосымша ақпарат		
Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлай-сыз? Сіз қабілеті жоғары оқу-шыларға тапсырманы күрде лендіруді қалай жопарлайсыз?	**Бағалау – Оқушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?**	**Пәнаралық байланыс, қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері, АКТ-мен байланыс. Құнды-лықтардағы байланыс**
Рефлексия - Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма? - Бүгін оқушылар не білді? - Сыныптағы ахуал қандай болды? - Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? - Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? - Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?		
Қорытынды бағамдау		
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)? **1.**		

2.

Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
....
«.....»................201....ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №4

<table>
<tr><td colspan="2">ҰМЖ бөлімі: 1В бөлімі -Феодализм</td><td colspan="2">Мектебі: Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп</td></tr>
<tr><td>Күні:</td><td colspan="3">Мұғалімнің аты-жөні:</td></tr>
<tr><td>Сынып: 6</td><td colspan="2">Қатысқандар саны:</td><td>Қатыспағандар саны:</td></tr>
<tr><td>Сабақ тақырыбы</td><td colspan="3">Феодалдық экономика ерекшеліктері неде? Феодалдық қоғам қалай ұйымдасқан?</td></tr>
<tr><td>Сабақ негізделген оқу мақсаты</td><td colspan="3">6.4.2.1- экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау;
6.4.1.1 – қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасыр-лық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау;
6.1.1.1 – феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау;
6.1.2.1 – үстемдік етушілер мен бағыныштылардың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау</td></tr>
<tr><td>Сабақтың мақсаттары</td><td colspan="3">Барлығы: экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттайды; феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттайды
Көпшілігі: қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасыр-лық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттайды
Кейбірі: феодалдық міндеткерліктің формаларын өз пайымымен түсіндіреді</td></tr>
<tr><td>Ойлау дағдылары</td><td colspan="3">Білу және түсіну</td></tr>
<tr><td>Бағалау критериі</td><td colspan="3">Феодалдық құрылыстың белгілері мен феодалдық міндеткерлікті анықтайды</td></tr>
<tr><td>Тілдік мақсат</td><td colspan="3">Оқушылар: феодализмнің басты ұғымдарының түсінігін көрсету үшін терминдерді қолдана алады
Пәнге арналған сөздік және терминология: феод, феодалдық құры-лыс, феодализм, натуралды шаруашылық, дворяндар, рыцарьлар, шаруалар
Сыныптағы диалог/ жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер
Феодализм ауыл шаруашылығы қалдықтарының бар болуына және еңбекті, билік пен жерді бақылауға негізделген болатын.
Талап етілетін қажеттіліктен артық азық-түлік өндірілген кезде қалдықтар пайда болады.
Талқылауға арналған сұрақтар:
1. Қолөнер мен ауыл шаруашылығындағы жетістіктер бір-бірімен қалай байланысты болды?
2. Неліктен қолөнер ауыл шаруашылығынан бөлінді?
3. Ортағасырлық қалалардың қалыптасып пайда болуының себептері мен салдарын анықтаңыз.
Жазылымға арналған тапсырма: Кескін картамен жұмыс: «Еуропа (XI-XIV ғғ) қалаларының өсуіндегі, қолөнер мен сауданың дамуы»</td></tr>
<tr><td>Тарихи концепт</td><td colspan="3">Дәлел</td></tr>
<tr><td>Пәнаралық байланыс</td><td colspan="3">Қазақстан тарихы</td></tr>
<tr><td>Құндылықтарға баулу</td><td colspan="3">Азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық</td></tr>
<tr><td>Алдыңғы оқу</td><td colspan="3">Шаруалар, жер, жер иесі жайлы бастапқы білімдері қалыптасқан</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="3">Жоспар</th></tr>
<tr><th>Жоспарланған уақыт</th><th>Жоспарланған жаттығулар</th><th>Ресурстар</th></tr>
<tr><td>Басталуы
2 минут

3 минут

3 минут</td><td><u>Ұйымдастыру кезеңі</u>
(Ұ) <u>Топтастыру</u> - «Жаңа сөздер»:
1-топ «Феод»; 2-топ «Феодал»; 3-топ «Вассал»; 4-топ «Феодализм»
(Ж) <u>Бастапқы ынталандырушы материал</u>
«Еркін микрофон» - Экономика дегенді қалай түсінесің?
(М) 1. Экономика деген не?
2. Салық не үшін қажет?
3. Біз қарастырғалы отырған қоғамға тән салықтар
(Т) «Венн диаграммасы»
«Ортағасырлық поместье мен қолөнер» Оқушыларға ортағасырлық поместьенің (меншікті жер иелігі) иллюст рациясы көрсетіліп, оның ұқсастығы мен ерекшілігін анықтап, талдай сұралады.
ҚБ «Жер үлесі»
(6 ұпай: 3 жер үлесі - жауап толық, 3 белгі қамтылған;
4 ұпай: 2 жер үлесі – 2 белгіден қамтылған;
2 ұпай: 1 жер үлесі – 1-2 белгіден қамтылған)</td><td>

Сл. 2 иллюст-рациялар

Бағалау парағы
Жер үлесінің макеті</td></tr>
<tr><td>Ортасы
14 минут

5 минут

8 минут</td><td>(Ж, Жт, Т) «Ойлан. Жұптас. Бөліс»
1-қадам: мәтінмен жұмыс
2-қадам: жұпта талқыла
3-қадам: топтық шешім дайындау
«Графикалық органайзер»
1-топ: Феодализм ұғымы
2-топ: Феодалдық шаруашылық
3-топ: Феодалдық бытыраңқылық
4-топ: Феодалдық қырқысулар
ҚБ «Феодалдық Замок»
(Мұнара – ұсыным мазмұны толық, қызықты; сарай – ұсыным мазмұны тартымды, дегенмен толықтырулар қажет; қорған – ұсыным толықтыруды қажет етеді)
(Жт) «Тарихи лото»
Кестеде берілген ұғымдарды дұрыс жауаптарымен сәйкестендіріңіз: Устав; шебер, цех, натуралды шаруа-шылық, ақша-тауарлы шаруашылық
ҚБ «Серпілген баға»
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
1.Төмендегі берілген ұғымдардың анықтамасын сәйкес-тендіріңіз: феод, феодал, вассал, поместье, барщина, оброк
2. Суретке сүйеніп, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.
1) Феодалдық құрылыстың белгілерін атаңыз;
2) Үстем тап пен қаналушы тап арасындағы экономи-калық қатынастарды түсіндіріңіз;
3) Натуралды шаруашылық түрін сипаттаңыз
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td><td>

Замоктың суреті

тарихи тер-миндер мен

ҚБ парағы

Дескриптор</td></tr>
</table>

Аяқталуы 3 минут 1 минут 1 минут	**(Ж)** ***Кері байланыс*** **– «Бес саусақ»** *Басбармақ* - Өзімді қалай сезіндім? Маған ұнады ма? *Балаң үйрек* – Басқаларға көмегім тиді ме? *Ортан терек* – Бүгін көңіл-күйім қандай болды? *Шылдыр-шүмек* – Бүгінгі сабақ ұнады ма? *Кішкене бөбек* - Бүгін не үйрендім? *Үй тапсырмасы:* Кластер құрастыру *Сабақты қорытындылау* : «Натуралды шаруашылықтың феодалдық бытыраңқылыққа ықпалы»	Үлестірме карточкалар Оқулық 2-тапсырма

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	**Феодалдық қоғамның негізгі белгілері мен ерекшеліктері**
Оқу мақсаты	6.4.2.1 Экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау
Ойлау дағдылары	Білу және түсіну
Бағалау критериі	Феодалдық құрылыстың белгілері мен феодалдық міндеткерлікті анықтайды

Тапсырма

Төмендегі берілген ұғымдардың анықтамасын сәйкестендіріңіз

A. Феод	1. Орта ғасырдағы Батыр Еуропа елдеріндегі кіші феодалдардың ірі феодалдарға тәуелділігі
B. Феодал	2. Орта ғасырлық Германиядағы әскери немесе әкімшілік қызмет атқарғаны үшін адамға берілетін жер иелігі
C. Вассал	3. Ірі жер иелікті иесі, шаруаның қожайыны
D. Поместье	4. Орыстың "еңбекпен өтеу салығы" деген сөзі, шаруаның феодал иелігінде тегін істелетін еңбегі
F. Барщина	5. Феодалдық басыбайлы шаруаның азық-түлікпен немесе ақшалай төлейтін жер салығы
G. Оброк	6. Феодалдардың өз жерлерінде ерікті шаруалардың еңбегіне негізделген шаруашылық құруы

A-	B-	C-	D-	F-	G-

Бағалау критерийі	Дескриптор
Феодалдық құрылыс-тың белгілері мен фео далдық міндеткерлікті анықтайды	Феод, феодал, вассал, поместье, барщина, оброк ұғымдарының анықтамасын атайды

Тақырып	Феодалдық қоғамның негізгі белгілері мен ерекшеліктері
Оқу мақсаты	6.4.2.1 Экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау
Бағалау критериі	Үстем тап пен қаналушы тап арасындағы экономикалық қатынастар мен феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін анықтайды
Ойлау дағдылары	Қолдану

Тапсырма

Суретке сүйеніп, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.

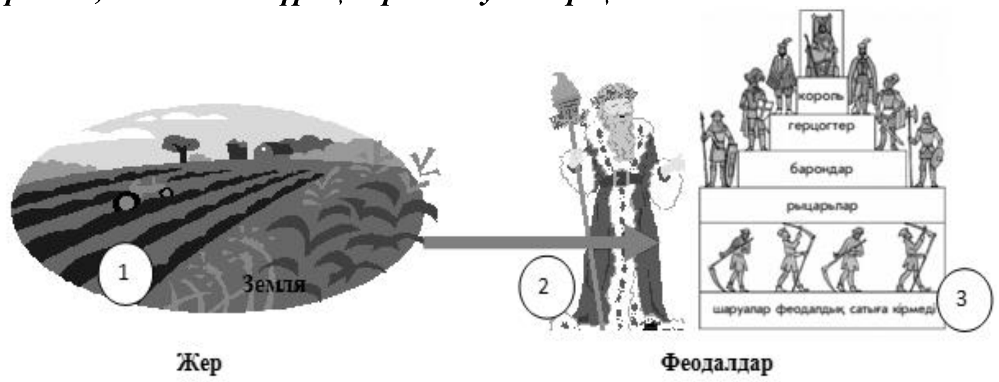

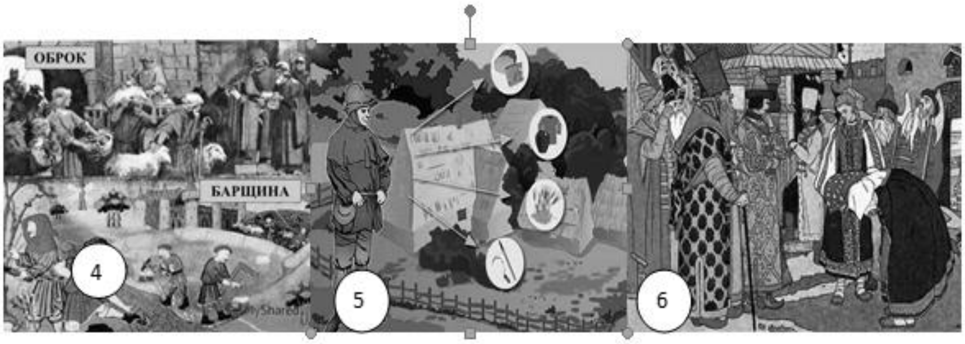

Феодалдық құрылыстың белгілерін атаңыз ___________________________________

____

Үстем тап пен қаналушы тап арасындағы экономикалық қатынастарды түсіндіріңіз

____

____

Натуралды шаруашылық түрін сипаттаңыз___________________________________

____

Бағалау критериі	Дескрипторлар
Үстем тап пен қаналушы тап арасындағы экономикалық қатынастар мен феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін анықтайды	- феодалдық құрылыстың белгілерін атайды; - үстем тап пен қаналушы тап арасындағы экономикалық қатынастарды түсіндіреді;

Тақырып	**Феодалдық қоғамның негізгі белгілері мен ерекшеліктері**
Оқу мақсаты	6.4.1.1 Қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау
Ойлау дағдылары	Білу және түсіну
Бағалау критериі	қолөнер мен шаруашылықтың орнын анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттайды

Тапсырма

Кестеде берілген ұғымдарды дұрыс жауаптарымен сәйкестендіріңіз.

1	Устав	А	Шеберхананың ең басты қызметкері.
2	Шебер	В	Шаруашылықтың томаға тұйық сипаты.
3	Цех	С	Цехтың барлық мүшелері атқаруға міндетті ережелер.
4	Натуралды шаруашылық	Д	Жеке меншік және шаруашылық қатынастары арқылы өндірушілердің бір-бірінен оқшаулануы.
5	Ақша-тауарлы шаруашылық	Е	Шаруашылы тың томаға-тұйық түрі. Шаруалар да оның қожайындары да ешнәрсені сатып алмады.

Жауабы:

1	2	3	4	5

Бағалау критериі	Дескриптор
қолөнер мен шаруашылық - тың орнын анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипат-тайды	- устав ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді; - шебер ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді; - натуралды шаруашылық ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді; - тауарлы шаруашылық ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді

Қосымша ақпарат		
Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары оқушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жопарлайсыз?	**Бағалау – оқушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?**	**Пәнаралық байланыстар, қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері, АКТ-мен байланыс. Құндылықтардағы байланыс**
Рефлексия - Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма? - Бүгін оқушылар не білді? - Сыныптағы ахуал қандай болды? - Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? - Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? - Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?		
Қорытынды бағамдау		
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)? 1. 2. Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)? 1. 2. Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?		

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
....
«.....»................201... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №5

ҰМЖ бөлімі: 1В бөлімі -Феодализм	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп	
Күні:	**Мұғалімнің аты-жөні:**	
Сынып: 6	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы	**Ортағасырлық қоғамды қаланың сәулеті мен өнері қалай бейнелейді?**	
Сабақ негізделген оқу мақсаты	6.4.1.1 – қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, орта ғасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.2.2 – өнердің (сәулет, сурет өнері) дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау	
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* Ортағасырлық қалалардың пайда болу алғы-шарттарын анықтайды *Көпшілігі:* Римдік мәдениетпен салыстыра отырып, ортаға-сырлық мәдениеттің даму ерекшеліктерін табады *Кейбірі:* Орта ғасырлық және қазіргі Еуропалық қалалардың өмірін салыстырып, өздігінше тұжрымдайды	
Ойлау дағдылары	Жоғары деңгей дағдылары	
Бағалау критериі	сәулет өнері үлгілерінің ерекшеліктерін анықтайды	
Тілдік мақсат	*Оқушылар:* деректер негізінде ортағасырлық қоғамның ерекшеліктерін анықтайды *Пәнге арналған сөздік және терминология:* қолөнердің, ауыл Шаруашылығының бөлінуі, қалалық кеңес, университеттер, жылнамалар *Сыныптағы диалог/ жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер* Феодализм ауыл шаруашылығы қалдықтарының бар болуына және еңбекті, билік пен жерді бақылауға негізделген болатын. Басқалардан гөрі біреулерде билік басым болды. *Талқылауға арналған сұрақтар:* Қалалардың неліктен және қалай пайда болғанын түсіндіріп беріңдер. Қалалардың пайда болуы қоғамға қандай өзгерістер әкелді? Қалалардың пайда болуына және өсуіне байланысты қандай еңбек бөлінісі өмірге келді? Қала мектептері мен университеттерінде оқыту қалай жүргізілгенін әңгімелеп беріңдер. *Жазылымға арналған тапсырма:* мини-эссе «Архитектура бізге қандай сыр шертеді?»	
Тарихи концепт	Интерпретация, дәлел	
Пәнаралық байланыс	Қазақстан тарихы, География	
Құндылықтарға баулу	Азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық	
Алдыңғы оқу	Феодализм, феодалдық экономика, феодалдық қоғам, қолөнердің ауылшаруашылығынан бөлінуі	
Жоспар		
Жоспарланған уақыт	**Жоспарланған жаттығулар**	**Ресурстар**

Басталуы 2 минут 5 минут	*Ұйымдастыру кезеңі* *Топтастыру* - «***Орта ғасырлық қала***» 1 топ - Собор; 2 топ – Ратуша; 3 топ – Университет; 4 топ: Мектеп **(Жт) «Мен саған, сен маған»** - *өзара үй жұмыста-рымен алмасу* **ҚБ** *«Біреуін бересің, біреуін аласың»*	Қима қағаздар Оқушы дәптері
Ортасы 15 минут 4 минут 8 минут	**(Ж, Жт, Т) «Бірге оқимыз»** *1-қадам*: мәтінмен жұмыс *2-қадам:* жұпта талқыла *3-қадам:* топтық шешім дайындау – оқылған мәтіннен 3 сұрақ дайындау, 1-топ: Ортағасырлық қала 2-топ: Ортағасырлық білім 3-топ: Ортағасырлық әдебиет 4-топ: Сәулет, мүсін, бейнелеу өнері *4-қадам:* «Шығыр» әдісімен айналдыра жауап беру **ҚБ** *«Мадақтау сэндвичі»* **(Жт) Мини-эссе** «Архитектура бізге қандай сыр шертеді?» ҚБ *«Стикердегі жазба»* **(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма** *1. Кестеде берілген ұғымдарды дұрыс жауаптарымен сәйкестендіріңіз.* *2. Суреттерде берілген ғимараттар үлгісін анықтап, кестеге толтырыңыз.* **ҚБ** *«Өзін-өзі бағалау»*	Оқулық Стикерлер ҚБП Дескриптор
Аяқталуы 3 минут 1 минут 2 минут	**(Ж)** ***Кері байланыс*** **– «Шолиер табақшасы»** *Жасыл табақша* – «Маған сабақ өте ұнады» *Сары табақша* – «Маған сабақ ұнады, бірақ 1-2 сұрағым бар»; *Қызыл табақша* – «Мен сабақта қиналдым» (Оқушы өзінің есімқағазын тиісті табақшаға салады) *Үй тапсырмасы:*тест және шығармашылық тапсырмалар *Сабақты қорытындылау:* Феодалдар мен шаруалар-дың құқықтарын салыстырыңдар.	Үш түсті табақша, стикер Оқулық

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	**Феодалдық қоғамның негізгі белгілері мен ерекшеліктері**
Оқу мақсаты	6.4.1.1 Қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау
Ойлау дағдылары	Білу және түсіну
Бағалау критерийі	қолөнер мен шаруашылықтың орнын анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттайды

Тапсырма

Кестеде берілген ұғымдарды дұрыс жауаптарымен сәйкестендіріңіз.

1	Устав	А	Шеберхананың ең басты қызметкері.
2	Шебер	В	Шаруашылықтың томаға тұйық сипаты.
3	Цех	С	Цехтың барлық мүшелері атқаруға міндетті ережелер.
4	Натуралды шаруашылық	Д	Жеке меншік және шаруашылық қатынастары арқылы өндірушілердің бір-бірінен оқшаулануы.
5	Ақша-тауарлы шаруашылық	Е	Шаруашылы тың томаға-тұйық түрі. Шаруалар да оның қожайындары да ешнәрсені сатып алмады.

1	**2**	**3**	**4**	**5**

Бағалау критериі	**Дескриптор**
қолөнер мен шаруашылық - тың орнын анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипат-тайды	- устав ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді; - шебер ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді; - натуралды шаруашылық ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді; - тауарлы шаруашылық ұғымының дұрыс жауабын сәйкестендіреді

Тақырып	Орта ғасырлық қоғамды қаланың сәулеті мен өнері қалай бейнелейді?
Оқу мақсаты	6.2.2.2 Өнердің (сәулет, сурет өнері) дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау
Ойлау дағдылары	Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критерийі	Сәулет өнері үлгілерінің ерекшеліктерін анықтайды

Тапсырма

Суреттерде берілген ғимараттар үлгісін анықтап, кестеге толтырыңыз.

Бағалау критерийі	**Дескриптор**
Сәулет өнері үлгіле-рінің ерекшеліктерін анықтайды	екі архитектуралық ғимараттың үлгілерін ажыратады; екі архитектуралық ғимаратқа сипаттама береді; екі архитектуралық ғимараттың ерекшеліктерін талдайды.

<table>
<tr><td colspan="3">Қосымша ақпарат</td></tr>
<tr><td>Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары оқушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жопарлайсыз?</td><td>Бағалау – Оқушылар-дың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?</td><td>Пәнаралық байланыс, қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері, АКТ-мен байланыс. Құнды-лықтардағы байланыс</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Рефлексия
- Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма?
- Бүгін оқушылар не білді?
- Сыныптағы ахуал қандай болды?
- Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма?
- Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе?
- Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="3">Қорытынды бағамдау</td></tr>
<tr><td colspan="3">Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?</td></tr>
</table>

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..2017 ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №6

ҰМЖ бөлімі: 1С - Ислам тарихы	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып:	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны:** **Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**Исламның тарихында 610 және 1258 жылдар аралығында қандай басты оқиғалар орын алды?**
Оқу мақсаттары	6.3.2.5 - Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қаты-настардың сипатын анықтау
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* Ежелгі Араб мемлекетінің құрылуына себеп болған жағдайларды сипаттайды; *Көпшілігі:* Арабтардың шаруашылығының ерекшеліктерін көрсетеді; *Кейбірі:* Арабтардың жаулап алу соғыстрының маматын лтын ғасыр» дәуірінің негізгі жетістіктерінің маңызын өздігінше тұжырымдайды
Ойлау дағдылары	Қолдану, Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критериі	Арабтардың жаулап алған аймақтарын кескін картада көрсетеді; Арабтардың жаулап алуы нәтижесінде қалыптасқан халықаралық жағдайды талдайды
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* дәптерлеріне өз зерттеулерінен неліктен Кордовада Омейядтар билеген кезең ислам дәуірінде «алтын ғасыр» кезеңі деп аталғаны туралы мәліметтерді жазу тиіс. *Пәнге тән лексика мен терминология дұрыс қолдануын тексеріңіз:* Бедуиндер Омейя , Аббасидтер әулеттерінің кезеңі, алтын ғасыр, құран, мешіт, пайғамбар, шариғат, халиф, халифат, халықаралық дін, ислам, джихад, обсерватория, минарет, арабески, медресе, каллигра-фия *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* Омейя билік құрған кездегі әр түрлі өзгерістермен/ жетістіктермен сипатталады... Ең маңыздысы, Омейя басқарған кезде әлуметтік, экономикалық, саяси, мәдени, ғылыми, философиялық, архитектуралық .... болған Ең маңызды өзгеріс/жетістік ... болған. *Талқылауға арналған сұрақтар:* 1. Ежелгі Араб мемлекетінің құрылуына қандай жағдайлар себеп болды? 2. Арабтардың шаруашылығының ерекшелігін көрсетіңдер. 3. Арабтардың жаулап алу соғыстарының мақсаты неде болды? *Жазылымға арналған тапсырмалар*: Ашық, жабық тесттер
Тарихи концепт	Маңыздылық, интерпретация
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыстар	Математика, өнер, экономика, география, әдебиет
Алдыңғы білім	Ислам туралы ешқандай пәндік білім оқытылған жоқ. Оқушыларда ислам діні туралы жалпы түсінік бар.

Жоспар

Жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**

<table>
<tr>
<td>Басталуы
3 минут

1 минут

2 минут</td>
<td><u>Ұйымдастыру кезеңі</u>
<u>Топтастыру – </u>түсті қағаздар арқылы: 1-топ: «Жасыл»; 2-топ: «Көк»; 3-топ: «Сары»; 4-топ: «Ақ»
<u>Бастапқы ынталандырушы материал:</u>
(Ұ) «Ой атысы»:
А) неліктен кейбір тарихи оқиғалар мен заман-дәуірлер «ұлы» болып есептеледі?
«Санадағы бейнефильм»
- Сіздерде мына суреттерді көрген кезде ойыңызда қандай ассоциация пайда болды?
- Сіз қалай ойлайсыз: неліктен VIII-XII ғғ. Ислам мәдениетінің «алтын ғасыры» деп аталады?
ҚБ «Бармақтар»</td>
<td>Араб мәдени жетістерін бейнелейтін суреттер, сл. 2</td>
</tr>
<tr>
<td>Ортасы
12 мин

7 минут

10 минут</td>
<td>(Т) «Аялдама»
1-аялдама: 750 ж. қарай исламның пайда болуы мен таралуындағы «бетбұрысты кезең» ретінде санайтын үш маңызды датаны анықтаңыз;
2-аялдама: Осы үш оқиғаның мазмұнын ашатын талқылау жүргізіңіз. Әр топ таңдалған жылдар не себепті маңызды екенін дәлелдейді, кейін сыныпта таңдалған датаның салыстырмалы маңыздылығы төңірегінде дебат өткізіп, соңында өзара екі жақты келісімге келеді.
3-аялдама: Омейя және Аббасидтер әулетін зерттеу негізінде 661 ж. бастап 1258 ж. дейінгі аралықтағы орын алған үш негізгі өзгерісті анықтау
4-аялдама: «Тарихи кілемше» топтық қорғау
<table>
<tr><td>Үш дата</td><td>Үш оқиға</td><td>Үш өзгеріс</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
ҚБ «Мадақтау сэндвичі»
(Жт) «5 минуттық эссе»
-Исламның пайда болуы;
-Мұхаммед пайғамбардың өмірбаяны туралы.
ҚБ «Мен саған, сен маған»
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
<u>1. Картамен жұмыс</u>. Тақырыптық картаны қолданып, араб халифатының территориясын және астанасын кескін картада белгілеңіз.
2. Тірек сызба мен мәтінге сүйене отырып, арабтардың жаулап алуы нәтижесінде қалыптасқан халықаралық жағдайға накты 3 дәйектеме келтіріп, оны деректермен дәлелдеңіз
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td>
<td>Оқулық

Оқулық

Оқулық

Кесте «3х3»

ҚБ парағы

Дескриптор-лар</td>
</tr>
<tr>
<td>Аяқталуы
3 минут

1 минут

1 минут</td>
<td>(Ж) Кері байланыс - «Тауға шығу»
1-аймақ:
2-амақ:
3-аймақ:
<u>Үй тапсырмасы</u>: теориялык материалдарды қайталау және тақырыпты конспект ретінде таратпа материалдардан жазып келу.
<u>Сабақты қорыту</u></td>
<td>Стикер</td>
</tr>
</table>

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Исламның тарихында 610 және 1258 жылдар аралығында қандай басты оқиғалар орын алды?
Оқу мақсаты	6.3.2.5 Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың сипатын анықтау
ОДД	Қолдану
Бағалау критериі	Арабтардың жаулап алған аймақтарын кескін картада көрсетеді

Тапсырма

<u>Картамен жұмыс</u>. Тақырыптық картаны қолданып, араб халифатының территориясын және астанасын кескін картада белгілеңіз.

VII – IX ғасырларда арабтардың жаулап алуы.

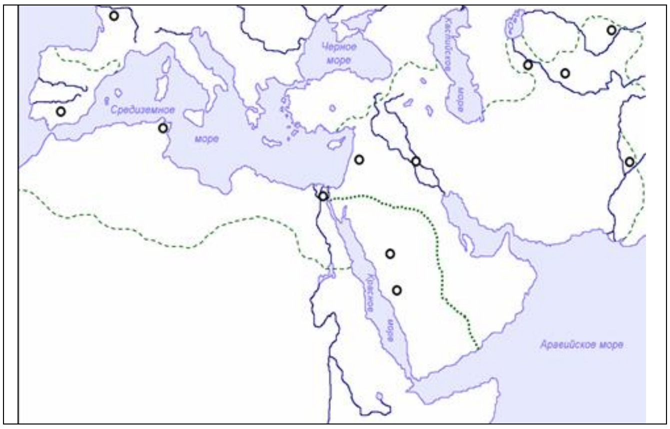

Бағалау критериі	Дескрипторы
Арабтардың жаулап алған аймақтарын кескін картада көрсетеді	- Араб халифатының территориясын кескін картада белгілейді; - Араб халифатының астанасын кескін картада белгілейді

Тақырып	«Исламның тарихында 610 және 1258 жылдар аралығында қандай басты оқиғалар орын алды»
Оқу мақсаты	6.3.2.5 Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың сипатын анықтау
ОДД	Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критерийі	Арабтардың жаулап алуы нәтижесінде қалыптасқан халықаралық жағдайды талдайды

Тапсырма

Тірек сызба мен мәтінге сүйене отырып, Арабтардың жаулап алуы нәтижесінде қалыптасқан халықаралық жағдайға нақты 3 дәйектеме келтіріп, оны деректермен дәлелдеңіз.

Араб халифатының саяси жүйесі

Омейя әулеті (661-750 жж)

Аббас әулеті (750-1258 жж)

Халиф Жоғарғы мемлекет және дін басшысы → **Әмірлер**

Әмірліктер

1. Иран, Ирак, Шығыс Арабия, Хорасан және Орта Азия;
2. Хиджаз, Йемен, Орталық Арабия;
3. Армения және Әзірбайжан, Кіші Азияның шығыс бөлігі;
4. Египет, Ливия, Триполи; 5. Батыс Африка және Испания

Бастапқыда халифатқа кірген әрбір ел өз бетінше, бұрынғы қалпымен өмір сүре берген болатын. Жағдай аббасилер (750 – 1258 жж.) әулетінің билікке келуімен өзгерді. Осы кезде барлық мұсылмандардың құқықтық жағынан теңестірілуіне байланысты халифаттың барлық аймақтарында ислам діні қарқынды түрде тарап, қасиетті Құран мен пайғамбар хадистерінің тілі – араб тілі кеңінен енгізілді. Көптеген жерлерде бірте-бірте жергілікті халықтың ана тіліне де айналды. Сонымен, Аббаси халифатының ыдырауы қарсаңында, яғни IXғ. екінші жартысында оның батыс бөлігі біржолата арабтандырылды.

Жаулап алушылардың аз ғана тобы аса көп жауланып алынған халықтардың арасына сіңісіп кетпегені былай тұрсын, керісінше оларды өз этнографиялық ықпалына бағындырды. Және де араб тілінің жеңісі араб үкіметі шараларының нәтижесінде емес, керісінше оның еркіне қарсы іске асты. Жауланып алынған халықтар арасында ислам дінінің таралуы халифаттың бүкіл қаржы жүйесін бұзды, үкімет мұсылман емес халықтардың арасында мемлекеттік тілдің тарауын тіпті де қалмаған еді.

Христиандарға арабша сөйлеуге және өз балаларын мұсылман мектептерінде оқытуға тиым салынды. Соған қарамастан ислам орасан көп халықтың дініне айналды, және халықтың ислам дінін қабылдамаған бөлігінің өзі араб тілін қабылдады (мысалы, ал-Андалустағы мосарабтар).

Араб тілі, сондай-ақ біртұтастықтың басқа да түрін қалыптастырды: IX ғасырдың өн бойында барлық ислам дінін қабылдаған халықтардың жақындасуына және “араб мұсылман мәдениеті” деп аталатын туысқан мәдениеттер кешенінің пайда болуына ықпал етті. Қоғамдық деңгейлеріндегі айтарлықтай айырмашылыққа, жергілікті халықтардың дәстүрлері мен тарихи тағдырына қарамастан, ұзаққа созылған күрделі өзара ықпалдастық процесі нәтижесінде, ал соңғы нәтижеде ислам иіріміне тартылған халықтардың мәдениеттерінің синтезі нәтижесінде Араб халифатына кірген елдерде біртұтас жалпымұсылмандық мәдениет қалыптасты. Бұл мәдениет оны тұтынған халықтардың дүниетанымын, психологиясын, қоғамдық мекемелері мен өмір сүру үлгісін алдын-ала анықтап берді. Араб-мұсылман мәдениеті, әсіресе ислам дінін ұстанған халықтардың даму жолын белгіледі және әлі күнге дейін олардың өміріне айтарлықтай ықпал етті.

1 дәйектеме ____ _____
____

Дәлел:____
____

2 дәйектеме____
____

Дәлел:____
____

3 дәйектеме____
____

Дәлел:____
____

Бағалау критериі	Дескриптор
Арабтардың жаулап алуы нәти-жесінде қалыптасқан халықара лық жағдайды талдайды	- Арабтардың жаулап алуы нәтижесінде қалыптасқан халықаралық жағдайды атайды; - нақты 3 дәйектеме келтіреді және деректермен дәлелдейді.

Қосымша ақпарат		
Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспар лайсыз? Қабілеті жоғары оқушы-ларға қандай міндет қоюды	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**

жоспарлап отырсыз?		

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың бар- лығы ОМ қол жеткіз ді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	

Қорытынды бағамдау
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? **1.** **2.** **Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?** **1.** **2.** **Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?**

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201....ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №7

ҰМЖ бөлімі: 1С - Ислам тарихы	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны:** **Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**Неліктен VIII-XII ғасырды ислам мәдениетінің «алтын ғасыры» деп атайды?**
Оқу мақсаттары	6.2.2.1 -Тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау 6.2.2.4 -Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* Ислам мәдениетінің өрлеу кезеңіндегі күнделікті өмірдегі өзгерістер мен жетістіктерді атайды; Архитектура, философия, ғылым саласындағы жетістіктерді сипаттайды; *Көпшілігі:* Арабтардың жаулап алуы нәтижесінде қалыптасқан халықаралық жағдайдағы ең негізгі және маңызды жетістіктерді анықтайды; *Кейбірі:* «Алтын ғасыр» дәуірінің негізгі жетістіктерінің маңызын өздігінше тұжырымдайды
Ойлау дағдылары	Қолдану, Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критериі	Ислам дінінің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтайды
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* дәптерлеріне өз зерттеулерінен неліктен Кордовада Омейядтар билеген кезең ислам дәуірінде «алтын ғасыр» кезеңі деп аталғаны туралы мәліметтерді жазу тиіс. *Пәнге тән лексика мен терминология дұрыс қолдануын тексеріңіз:* Бедуиндер Омейя , Аббасидтер әулеттерінің кезеңі, алтын ғасыр, құран, мешіт, пайғамбар, шариғат, халиф, халифат, халықаралық дін, ислам, джихад, обсерватория, минарет, арабески, медресе, каллиграфия *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* Омейя билік құрған кездегі әр түрлі өзгерістермен/ жетістіктермен сипатталады... Ең маңыздысы, Омейя басқарған кезде әлуметтік, экономикалық, саяси, мәдени, ғылыми, философиялық, архитектуралық .... болған Ең маңызды өзгеріс/жетістік ... болған. *Талқылауға арналған сұрақтар:* - ҮІІІ-ХІІ ғғ. ислам мәдениетінің «алтын ғасыры» деп атайтын бірден бір себебі .... -Ислам дәуірі шын мәнінде, білім және мәдениет саласында ең жоғарғы шыңға жеткен еді, оған дәлел ....
Тарихи концепт	Маңыздылық, интерпретация
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыстар	Математика, өнер, экономика, география, әдебиет
Бастапқы білім	Ислам туралы ешқандай пәндік білім оқытылған жоқ. Оқушыларда ислам діні туралы жалпы түсінік бар.
Сабақ барысы	

<table>
<tr><th>Жоспарланған кезеңдері</th><th>Жоспарланған іс-әрекет</th><th>Ресурстар</th></tr>
<tr><td>Басталуы
2 минут

1 минут

3 минут</td><td><u>Ұйымдастыру кезеңі</u>
<u>Топтастыру –</u> халифалардың есімдері бойынша 4 топқа топтасады: 1-топ «Әбу Бәкір»; 2-топ «Омар»; 3-топ «Оспан»; 4-топ «Әли»
<u>Бастапқы ынталандырушы материал:</u>
(Ұ) «Ой атысы»:
А) неліктен кейбір тарихи оқиғалар мен заман-дәуірлер «ұлы» болып есептеледі?
«Санадағы бейнефильм»
- Сіздерде мына суреттерді көрген кезде ойыңызда қандай ассоциация пайда болды?
- Сіз қалай ойлайсыз: неліктен VIII-XII ғғ. Ислам мәдениетінің «алтын ғасыры» деп аталады?
ҚБ «Бармақтар»</td><td>

Араб мәдени жетістерін бейнелейтін суреттер,
сл. 2</td></tr>
<tr><td>Ортасы
12 минут

7 минут

10 минут</td><td>(Т) «Зерттеу» әдісі
1-қадам: «Ислам өркениетінің аманаты» атты бейнероликті көру;
2-қадам: ислам мәдениетінің алтын ғасырына зерттеу жүргізу және дәптерге төмендегі берілген сұрақтарға жауап беру:
- ғылым, философия мен архитектура салаларында қандай жетістіктерге қол жеткізілді?
- ислам мәдениетіндегі гүлдену дәуірінде күнделікті өмірде қандай өзгерістер болды?
- соның ішіндегі ең маңызды жетістіктер қайсы болды?
3-қадам: топтық шешімді қорғау
ҚБ «ҚАҚ» («Қосу.Азайту.Қызықты»)
(Жт) «Толықтыру кестесі»
Шығыс ойшылдарының жетістіктері мен маңыздылығын төменде берілген кестеде талдаңыз.
<table><tr><td>№</td><td>Шығыс ойшылдары</td><td>Жетістіктері</td><td>Маңыздылығы</td></tr><tr><td>1</td><td>Омар Хайям</td><td></td><td></td></tr><tr><td>2</td><td>Әл-Бируни</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td>Әбу-Әли Ибн Сина</td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>Әл Хорезми</td><td></td><td></td></tr><tr><td>5</td><td>Әл Фараби</td><td></td><td></td></tr></table>ҚБ «2х2» жұпаралық бағалау
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
1.Берілген мәліметтер арқылы орта ғасырлық өнердегі діннің үлесін анықтап, дін рөлінің өзгеру себептеріне түсіндірме жасаңыз.
2. Араб мәдениеті тараған аймақтарды картада белгілеңіз.
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td><td>Бейнеролик: «Вклад исламской цивилизации» http://www.youtube.com/watch?v=JLIAmv9oxXA&list=PLTph7R77hOxVNTJZhzEI1T1gkpiF_AFfk

сл. 4

Кесте

ҚБ парағы

Дескрипторы</td></tr>
<tr><td>Аяқталуы
3 минут

1 минут</td><td>(Ж) <u>Кері байланыс</u> - «БББ» әдісі
<table><tr><th>Білемін</th><th>Білдім</th><th>Білгім келеді</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table><u>Үй тапсырмасы:</u> «Ортағасырлық мәдениетке тән айрықша белгілер» кестесін толтыру</td><td>БББ кестесі

Оқулық</td></tr>
</table>

2 минут	<u>*Сабақты қорыту*</u>	

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	«Неліктен VIII-XII ғғ. ислам мәдениетінің «алтын ғасыры» деп атайды»
Оқу мақсаты	6.2.2.1 Тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндерің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау
ОДД	Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критериі	Ислам дінінің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтайды

Тапсырма

Берілген мәліметтер арқылы орта ғасырлық өнердегі діннің үлесін анықтап, дін рөлінің өзгеру себептеріне түсіндірме жасаңыз.

Орта ғасырлық өнердегі тақырып пен стиль түгелдей дерлік дінмен анықталған болса, ал содан кейінгі уақытта діни бағдар әлсізденді. Бейнелеу және мүсіндеуде діни өнердің үлес салмағы:

X ғасырға дейін	X-XI ғғ.	XII-XIII ғғ	XIV-X ғғ	XVI ғ.	XVII ғ.-	XVIII ғ	XIX ғ.-	XX ғ
81, %;	94,7%;	97%;	85 ;	64,7%;	50,2%;	24,1%;	10%;	3,9%

Бағалау критериі	Дескрипторы
Ислам дінінің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтайды	- бейнелеу және мүсіндеуде діни өнердің үлес салмағының өзгеру себептерін анықтайды

Тақырып	«Неліктен VIII-XII ғғ. ислам мәдениетінің "алтын ғасыры" деп атайды»
Оқу мақсаты	6.2.2.4 -Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
ОДД	қолдану
Бағалау критерийі	Араб мәдениеті тараған аймақтарды картадан анықтау

Тапсырма

<u>Картамен жұмыс</u>. Араб мәдениеті тараған аймақтарды картада белгілеңіз.

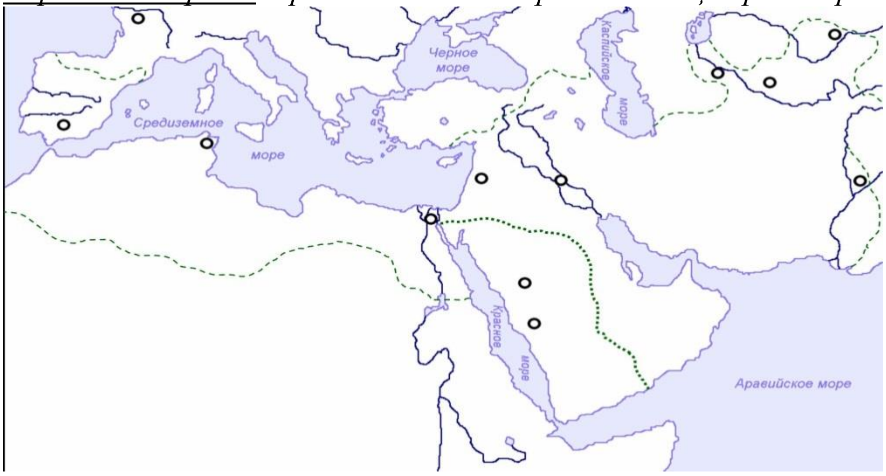

Бағалау критериі	Дескриптор
Араб мәдениеті тараған аймақ-тарды картадан анықтау	- Араб мәдениеті тараған аймақтар: Иран, Ирак, Шығыс Арабия, Иемен,Армения, Әзірбайжан, Египет, Ливия, Триполи, Батыс, Африка, Испания т.б.мемлекеттерді картада белгілейді.

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201..... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №8

ҮМЖ бөлімі: 1А; 1В; 1С	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп	
Күні:	**Мұғалімнің аты-жөні:**	
Сынып: 6	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы	**Тоқсандық жиынтық бағалау**	
Сабақ негізделген оқу мақсаты	Тоқсандық жиынтық бағалау оқу бағдарламасы мен оқу жоспарының мазмұнына сәйкес, оқушылардың тоқсан барысында меңгерген білім, білік және дағдыларды анықтауға бағытталған. Тоқсандық жиынтық бағалау оқу жоспарындағы тоқсан ішінде меңгеруге тиісті оқу мақсаттарына жету деңгейін тексереді	
ТЖБ-дың мазмұнын анықтайтын құжаттар	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дүние жүзі тарихы» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы	
«Дүние жүзі тарихы» пәнінен күтілетін нәтижелер, 6 сынып	*Білу* - орта ғасырлар тарихының кезеңдерін және оқиғалардың хронологиясын біледі; - тарихи тұлғаларды біледі; *Түсіну* - мемлекеттердің қоғамдық-саяси, экономикалық, әлеуметтік және мәдени дамуына тән ерекшеліктерді түсінеді; - тарихи ұғымдарды түсінеді; - тарихи картаны қолдану арқылы саяси-экономикалық және әлеуметтік үдерістерді түсіндіреді; *Қолдану* - әр түрлі тарихи дереккөздерді қолдана алады; - ортағасырлық мемлекеттердің аумағын, орталығын саяси картада көрсетеді; - ортағасырлық тайпалардың миграциялық бағыттарын көрсетеді; - этноәлеуметтік құрылымын анықтайды; - тарихи оқиғалардың байланысын анықтайды; *Талдау* - дереккөздегі маңызды ақпаратты табады; - мемлекеттердің құрылуына әсер еткен факторларды талдайды; -тарихи оқиғалардың, құбылыстардың және үдерістердің себеп-салдарын және сабақтастығын талдайды; *Жинақтау* - тарихи оқиғалар, құбылыстар және үдерістердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын жинақтайды; - ерте және орта ғасырлық мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін жинақтайды; - тарихи фактілердің маңыздылығын жинақтайды; - тарихи оқиғалардың себеп-салдарын жинақтайды. *Бағалау* - тарихи оқиғалардың, құбылыстардың және үдерістердің заңдылықтарын бағалайды; - ортағасырлардағы тарихи тұлғалардың рөліне баға береді; - тарихи үдерістердің маңызын ашады.	
Ойлау дағдылары-	*ОДД* | *Сипаттама* | *Тапсырма*	

<table>
<tr><td>ның деңгейі</td><td><table>
<tr><td></td><td></td><td>түрлері</td></tr>
<tr><td>Білу және түсіну</td><td>Рим империясының құлауы. Феода-лизм. «Феодализм» түсінігі. Ислам тарихы. Ислам дінінің пайда болуы. 610 және 1258 жылдар.</td><td>КТБ , ҚЖ</td></tr>
<tr><td>Қолдану</td><td>Феодалдық шаруашылық түрінің ерек шеліктерін анықтау; Феодалдық қоғам ның әлеуметтік құрылымын сипаттау. Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау. Шығыс ойшылдары жетістіктерінің маңызын түсіндіру</td><td>ҚЖ, ТЖ</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Ойлау дағдылары-ның деңгейіне бай ла нысты тексері летін мақсаттар</td><td><table>
<tr><td>Тоқсан</td><td>Білу және түсіну</td><td>Қолдану</td><td>Жоғары деңгей дағдылары</td></tr>
<tr><td>I</td><td>20%</td><td>60%</td><td>20%</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Өткізілетін уақыты</td><td>40 мин</td></tr>
<tr><td>Балл саны</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Жиынтық бағалаудың құрылымы</td><td>Тоқсан бойынша жиынтық бағалауда әр түрлі тапсырмалар: көп таңдауы бар сұрақтар, қысқа/толық жауапты қажет ететін сұрақтар қолданылады.
Берілген нұсқа көп жауапты таңдауы бар және қысқа жауапты қажет ететін сұрақтарды қамтитын 5 тапсырмадан тұрады.
Көп жауапты таңдауы бар сұрақтарда білім алушылар ұсынылған жауап нұсқаларынан дұрысын таңдайды.
Қысқа жауапты қажет ететін сұрақтарға білім алушылар сөздер немесе қысқа сөйлемдер түрінде жауап береді.
Толық жауапты қажет ететін сұрақтарға білім алушылар берілген нақыл сөздерге қатысты өзінің түсінігін жазуы керек.</td></tr>
</table>

Бөлім	**Тексерілетін мақсат**	**Ойлау дағ дылары-ның деңгейі**	**Тапсырма саны***	**Тапсырма № ***	**Тапсырма түрі***	**Орындау уақыты, мин***	**Балл ***	**Бөлім бойынша балл**
6.1.А. Рим империясының құлауы	6.3.2.3 Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу	Білу және түсіну	3	1	КТБ	5	3	3
6.1В. Феодализм	6.1.1.1 Феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау	Білу және түсіну	1	2	ҚЖ	5	3	7
	6.1.2.1 Үстемдік етушілер мен бағыныштылар-дың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау	Білу және түсіну	1	3	ҚЖ	8	4	
6.1С. Ислам дінінің тарихы	6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау	Білу және түсіну	1	5	ҚЖ	12	6	10
	6.2.3.1 Шығыс ойшылдары жетістіктерінің маңызын бағалау	Жоғары деңгейдегі дағдылар	1	5	ҚЖ	10	4	
Барлығы:		**-**	**5**	**-**	**-**	**40**	**20**	**20**
*Ескерту: *-өзгеріс енгізуге болатын бөлімдер*								

«Дүниежүзі тарихы» пәнінен 1-тоқсан бойынша
жиынтық бағалау тапсырмалары

1. Византияның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтаңыз.

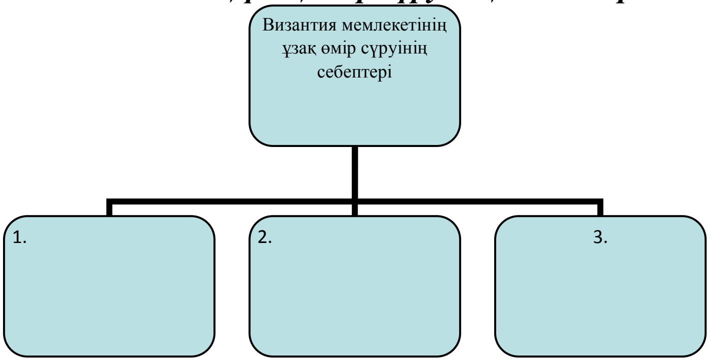

[3]

2. Төменде берілген сұрақтарға жауап беріңіз.

1. *X ғасырдағы тарихи дерек көздерінен алынған жазбада Вилли есімді шаруаның феодал қожайыннан алған жер үлесі болғаны айтылады. Бұл үшін Вилли аптасына 3 рет дайын отынды тасу, айына 7 рет қой бағу, қожайынның жерін өңдеу, шөп шабу, иелігінде жұмыс істеуге міндетті болды.*

a) Виллидің қожайын (феодал) алдындағы міндеті қалай аталады?

___

___

b) Неліктен ол барлық жұмысты жасауға тиіс болды?

___

___

c) Феодалдық құрылыстың негізгі белгілерін атаңыз.

___

___

[3]

3. Вассал мен сеньордың міндеттерін анықтаңыз.

A) өз қожайына адал болу; B) қызметі үшін жер телімдерін беру;
C) ол үлкен ұлын рыцарь ретінде тағайындау уақытында, ақшалай көмек көрсетеді;
D) қолдау мен қорғауды қамтамасыз етеді.

Сеньордың міндеті	Вассалдың міндеті

[4]

4***. Ислам мәдениетінің ең басты жетістіктерін жазыңыз.***

1.
2.
3.
4.
5.
6.

[6]

5. Шығыс ойшылдарының нақыл сөздерінің мағынасын түсіндіріңіз.

Шығыс ойшылдары	Нақыл сөздері	Мағынасы
Аль-Бирун	«Нығметтің қадірі ол жоғалғанда білінеді»	
Ибн Сина	«Қимыл көптеген дәрінің орнын басу мүмкін, бірақ бірде-бір дәрі қимылдың	

(Авиценна)	орнын баса алмайды»	
Аль-Хорезми	«Білім - сарқырама секілді, ол тоқтаса, жерге сіңіп, жоқ олады»	
Аль-Фараби	«Ар-ождан алдындағы адалдық өз қадір-қасиетіңе, ізгі іс-әрекеті-ңе байланысты»	

[4]

Балл қою кестесі

<table>
<tr><th>№</th><th>Жауап</th><th>Балл</th><th>Қосымша мәлімет</th></tr>
<tr><td>1</td><td>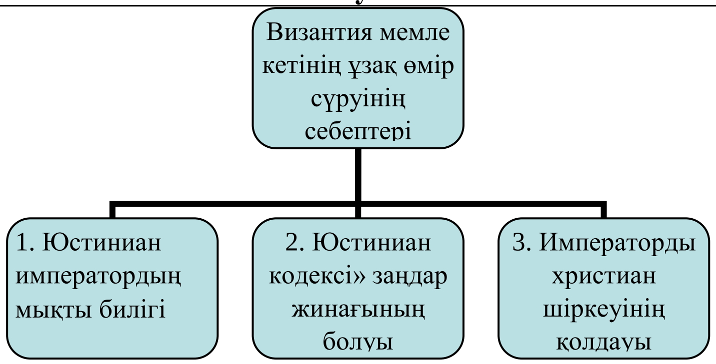
</td><td>3</td><td>Білім алушының басқа да дұрыс жаaптары қабылданады</td></tr>
<tr><td>2</td><td>a) барщина
b) шаруаның бағыныштылығы, жер үлесі өзінікі еместігін көрсетеді
c) жердің басты байлық көзі болуы</td><td>1

1
1</td><td>a) b) c) жауаптарына 1 баллдан</td></tr>
<tr><td>3</td><td><table><tr><th>Сеньордың міндеті</th><th>Вассалдың міндеті</th></tr><tr><td>B, D</td><td>A, C</td></tr></table></td><td>4</td><td>Білім алушының бас қа да дұрыс жауапта ры қабылданады</td></tr>
<tr><td>4</td><td>1. Мешіттер мен сарайлардың салынуы
2. Каллиграфияның (көркем жазу) енгізілуі
3. Арабесканың (күрделі сәндік оюлардың) енуі
4. Омар Хайям мен Фирдоуси шығармалары
5. Араб цифры және нөл санының енуі
6. Жұлдызды аспан картасының пайда болуы</td><td>6</td><td>Білім алушының басқа да дұрыс жауаптары қабылданады</td></tr>
<tr><td>5</td><td><table><tr><th>Философтар</th><th>Нақыл сөздері</th><th>Мағынасы</th></tr><tr><td>Аль-Бируни</td><td>«Нығметтің қадірі ол жоғалғанда білінеді»</td><td>Қолда бар затты баға лау қажет. Оны қадір леуге және қанағат тұтуға үйрену керек</td></tr><tr><td>Ибн Сина (Авиценна)</td><td>«Қимыл көптеген дәрінің орнын басу мүмкін, бірақ бірде-бір дәрі қимылдың орнын баса алмайды»</td><td>Ешбір қымбат дәрі-дәр мек дене қимылын ал мастыра алмайды. Ден саулық мықты болуы үшін дене қимылдарын үнемі жасаған дұрыс</td></tr><tr><td>Аль-Хорезми</td><td>«Білім - сарқырама секілді, ол тоқтаса, жерге сіңіп, жоқ олады»</td><td>Адам өмір бойы оқуға, үйренуге тырысуы қажет. Тек білім ғана адамды байытады</td></tr><tr><td>Аль-Фараб</td><td>«Ар-ождан алдындағы адалдық өз қадір-қасиетіңе, ізгі іс-әрекеті-ңе байланысты»</td><td>Әрбір адам өзінің ар-ожданы алдында жауап ты, өзінің ар-намысына нұқсан келетін іс-әре-кеттен аулақ болуы қажет</td></tr></table></td><td>4</td><td>Білім алушының басқа да дұрыс жауаптары қабылданады</td></tr>
<tr><td colspan="2">Барлығы</td><td>20</td><td></td></tr>
</table>

Қосымша ақпарат		
Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	

Қорытынды бағамдау
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? **1.** **2.** **Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?** **1.** **2.** **Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?**

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201..... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №9

ҰМЖ бөлімі: 2А Крест жорықтары	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны:** **Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**Неліктен еуропалық христиан-католиктер ислам мемлекет-теріне крест жорықтарын ұйымдастырды?**
Оқу мақсаттары	6.3.2.6 - Картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтау
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* Крест жорықтарының себептері мен салдарын анықтап, 1-4 жорықтарды картадан даму динамикасын белгілейді. *Көпшілігі:* ақпаратты сұрыптап, дереккөзді талдау арқылы Крест жорықтарын ұйымдастыру себебептері бойынша қорытынды шығарады; *Кейбірі:* Крест жорықтарының ортағасырлық христиандық Еуропа мен мұсылман әлемінің халықтарына тигізген түрлі салдарын бағалайды
Ойлау дағдылары	Білу, түсіну, қолдану
Бағалау критериі	Крест жорықтарының себептерін сипаттайды
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* түпдеректерден, визуалды деректерден ақпаратты сұрып-тап, қорытынды жасай алады және сұрақтарды құрастыра алады. *Пәнге тән лексика мен терминология дұрыс қолдануын тексеріңіз:* Крест жорықтары, Крестшілер Ордені, Қасиетті жер, Құдай қабірі Рим папасы *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* Дереккөз нені хабарлайды/ көрсетеді? Еуропалық католиктердің исламға қарсы не крест жорықтарын ұйымдастырудың бірінші себебі, ... болды. Басқа да себептері .... болды. Мен бұл дереккөздерден қандай қорытынды шығара аламын? Бұл дерек .... көрсетеді. Мен тағы қандай сұрақтарды қоя аламын ? Менің ..... тағы да білуім қажет болып табылады Бұл тұжырым / болжам нақты ма? Осы дәлелді маған /сізге тексеру/толықтыру қажет пе? *Талқылауға арналған сұрақтар:* Барлық крест жорықтары діни себептерге негізделді ме? *Жазылымға арналған тапсырмалар*: «Толықтыру кестесі»
Тарихи концепт	Себеп-салдар
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыс	Қазақстан тарихы, География
Бастапқы білім	ислам және христиан дінімен наным -сенімдер жүйесі ретінде, оның пайда болу мен таралу тарихымен таныс

Сабақ барысы

Жоспарланған кезеңдері	**Жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**

<table>
<tr>
<td>Басталуы
3 минут

7 минут</td>
<td><u>Ұйымдастыру кезеңі</u>
<u>Топтастыру</u>: 1-топ: «Азия»; 2-топ: «Ислам»; 3-топ: «Еуропа»; 4-топ: «Христиан»
<u>Бастапқы ынталандырушы материал:</u>
(Т) «Мозаика»
1-қадам: топтық талқылау, шешім дайындау
1-топ: Иерусалимның мұсылмандар мен христиандар үшін маңыздылығын көрсететін «Царство небесное» атты фильмінен үзіндісімен жұмыс;
2-топ: «Урбан папасының сөзінен үзінді» дереккөзімен жұмыс;
3-топ: Иерусалимнің әлем орталығында орналасқанын көрсететін ортағасырлық христиандық Еуропа картасымен жұмыс;
4-топ: Кресшілдер туралы ортағасырлық жылнамалар-мен жұмыс.
Оқушылар осы дереккөздерімен жұмыс жасаған кезде әр дереккөз бойынша жеке үш сұраққа жауап беруі қажет: ,
«Біз не көріп тұрмыз?»;
«Біз қандай қорытынды шығара аламыз?»;
«Біз тағы қандай сұрақ қоя аламыз?»
2-қадам: «Бірге оқимыз. Бірге ойланамыз» топтық қорытындыны қорғау
3-қадам: ҚБ «Екі жұлдыз, бір тілек»</td>
<td>Әр топқа қаже тіне қарай <u>ноутбук</u>
1.«Царство не - бесное»:http://gidonline.club/2011/05/carstvo-nebesnoe/
2. Крест жо-рықтары:http://vikidalka.ru/1-82414. html
3. Крест жо-рықтарының картасы:https://www.google.kz/
3.Урбан II па-паның сөйле-ген сөзі. http: //www.vostlit.info/Texts/rus3/Robert/frametext.htm</td>
</tr>
<tr>
<td>Ортасы
10 минут

5 минут</td>
<td>(Т) «Қара. Оқы. Жап. Жаз»
1-қадам: мәтінмен жұмыс
2-қадам: топтық талқылау, шешім дайындау
1. Крест жорықтары дегенді қалай түсінесіңдер? Крест жорықтарының себептерін анықтау.
2. Неге бірнеше рет крест жорықтары жүргізілді?
3. Крест жорықтарының тиімді, тиімсіз жақтары:
<table>
<tr><td>Крест жорықтарының тиімділігі</td><td>Крест жорықтарының тиімсіздігі</td></tr>
<tr><td>Дәйектер
Дәлел, мысал келтіру
Қорытынды тұжырым</td><td>Дәйектер
Дәлел, мысал келтіру
Қорытынды тұжырым</td></tr>
</table>
4. Оқиғалардың ретін анықтау.
<table>
<tr><td>жылы</td><td>оқиға</td></tr>
<tr><td></td><td>Кресшілер Плаестина мен Сир ядан қуылды</td></tr>
<tr><td></td><td>Екінші крест жорығы</td></tr>
<tr><td></td><td>Балалар жорығы</td></tr>
<tr><td></td><td>Кресшілер Иерусалимді алды</td></tr>
</table>
ҚБ «ҚАҚ»
(Жт) «Т» кестесі
<table>
<tr><td colspan="2">Крест жорықтарының себептері</td></tr>
<tr><td>негізгі</td><td>қосалқы</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>
Негізгі критерийлері:
-Мұсылмандарға көзқарасы;</td>
<td>
Оқулық және қосымша мәтінмен жұмыс

Оқулықпен жұмыс</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td>10 минут</td><td>-Папаның бекіткен билік түрі;
- Христиандықтың маңызы;
- Географиялық білімнің шегі т.б.
ҚБ «2х2» жұптаралық бағалау
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
Мәтінді оқып, сұрақтарға жауап беру
Кестедегі тарихи даталарды оқиғалармен сәйкестендіру
Крест жорықтарының хронологиялық шеңберін, ұйым-дастырушыларын, мақсатын, себебін, салдарын жіктеп, кестеге жазу
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td><td>ҚБ парағы

Дескриптор</td></tr>
<tr><td>Аяқталуы
3 минут

1 минут
1 минут</td><td>(Ж) Кері байланыс - «ҚАҚ»
<table><tr><td>+ «Қосу»</td><td>«Азйту»</td><td>!- «Қызықты»</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table><u>Үй тапсырмасы</u>: Крест жорықтарының басты бағытта-рын кескін картаға түсіру
<u>Сабақты қорыту: «</u>Барлық крест жорықтары діни себептерге негізделді ме?»</td><td>«ҚАҚ» кестесі</td></tr>
</table>

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Неліктен крест жорықтары ұйымдастырылды
Оқу мақсаты	6.3.2.6 Картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтау
ОДД	Білу және түсіну
Бағалау критериі	Крест жорықтарының себептерін сипаттайды

Тапсырма

1. Мәтінді оқып, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.

Ислам әлеміне қарсы жорыққа аттануды II Урбан папа бастады. Ол 1095 ж.Клермон қаласында (Франция) шіркеу жиынында мыңдаған дінбасылар мен халықтың алдында сөз сөйледі. Халықты Византияның түрік салжұқтарына карсы күресіне көмектесуге, Иса табыты жатқан Иерусалимді мұсылмандардан азат етуге шақырды. Папа бұл жорыққа қатысқандардың барлық күнәсі кешіріледі, шайқаста қаза тапқандар о дүниеде пейішке барып, рахатқа бөленеді деп жариялады. Папа киелі жердің байлығы мен құнарлылығы туралы да еске салды. II Урбан-ның каһарлы сөзі жиынға қатысушыларға ерекше әсеретті. Олар тізерлеп отырып, Құдай табы-тын азат ету үшін өмірлерін аямайтыны туралы ант берді. «Құдай осыны қалайды» деп айқай-лап жүріп, сол жерде маталардан крест қиып алып, оны киімдеріне тіге бастады. Бұл христиан жауларына карсы жорыққа аттанушының белгісі болды. Шіркеу крест жорықшыларына көпте-ген жеңілдік жасады. Олар қарыздарын төлеуден босатылды, олардың дүние-мүліктері мен отбасылары шіркеу қамқорлығына алынды. Папаның Шығыс елдерінің шұрайлы жері туралы, онда кедейлердің тез байып кететіні туралы үндеуі кедейлер арасында рахат өмірге бөлену үмітін тудырды.

1. Ислам дініне қарсы крест жорығына аттануды бастаған папа?

2. Шаруалар мен рыцарлар неліктен крест жорықтарына қатысты?

____

____

____

2.Кестедегі тарихи даталарды оқиғалармен сәйкестендіріңіз.

Жылдар	Жауаптары	Оқиғалар
1. 1202-1204 жж.		а) Бірінші крест жорығы

2. 1095 жыл		b) Клермон қаласында II Урбан папаның сөзі
3. 1096 ж. көктемі		c) Үшінші крест жорығ
4.1189-1192 жж.		d) Төртінші кре т жорығы
5.1096-1909 жж.		e) Кедейлер жорығы

3. Крест жорықтарының хронологиялық шеңберін, ұйымдастырушыларын, мақсатын, себебін, салдарын жіктеп кестеге жазыныз.

Уақыты	Крест жорықтарының ұйымдастырушылар	Крест жорықтарының себебі	Крест жорықтарының мақсаты

Бағалау критериі	**Дескриптор**
Крест жорықтарының себептерін сипаттайды	- крест жорықтарының хронологиялық шеңберін атайды; - крест жорықтарының ұйымдастырушыларын атайды; - крест жорықтарының себептерін анықтайды; - крест жорықтарының мақсатын атайды; - крест жорықтарындағы басты оқиғаларды сипаттайды.

Қосымша ақпарат		
Саралау – сіз қандай тәсіл мен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?	**Бағалау – сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау**
Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқыту мақсаттары жүзеге асырылды ма? Бүгін оқушылар нені үйренді? Оқыту ортасы қандай болды? Менің бөліп оқытқаным өз мәнінде жүзеге асты ма? Мен өз уақытымды ұтымды пайдалана алдым ба? Мен жоспарыма қандай өзгеріс тер енгіздім және неліктен?		
Жалпы бағалау		
Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқу мен оқытуға қатысты) **1:** **2:** **Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқытуды да оқуға қатысты)** **1:**		

2: **Сабақ барысында мен сынып н емесе жекеленген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?**

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201.... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №10

ҰМЖ бөлімі: 2А Крест жорықтары	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны: Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті?**
Оқу мақсаттары	6.3.2.6 - картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтау 6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* Крест жорығы мұсылман әлеміне қарағанда неліктен Еуропаны көбірек өзгерткенін анықтайды; *Көпшілігі:* ақпаратты сұрыптап, дереккөзді талдау арқылы Крест жорықтарын ұйымдастыру себебептері бойынша қорытынды шығарады; *Кейбірі:* Крест жорықтарының ортағасырлық христиандық Еуропа мен мұсылман әлемінің халықтарына тигізген түрлі салдарын бағалайды
Ойлау дағдылары	Білу және түсіну
Бағалау критерийлері	Крест жорықтарының христиан және мұсылман әлеміне тигізген әсерін көрсетеді Крест жорықтарының салдарларын көрсетеді
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* түпдеректерден, визуалды деректерден ақпаратты сұрып-тап, қорытынды жасай алады және сұрақтарды құрастыра алады. *Пәнге тән лексика мен терминология дұрыс қолдануын тексеріңіз:* діни-рыцарьлық ұйымдар, католик шіркеуі, қуатты король билігі, бытыраңқылық, ислам діні. *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* Дереккөз нені хабарлайды/ көрсетеді? Еуропалық католиктердің исламға қарсы не крест жорықтарын ұйымдастырудың бірінші себебі, ... болды. Басқа да себептері .... болды. Мен бұл дереккөздерден қандай қорытынды шығара аламын? Бұл дерек .... көрсетеді. Мен тағы қандай сұрақтарды қоя аламын ? Менің ..... тағы да білуім қажет болып табылады Бұл тұжырым / болжам нақты ма? Осы дәлелді маған /сізге тексеру/толықтыру қажет пе? *Талқылауға арналған сұрақтар:* Барлық крест жорықтары діни себептерге негізделді ме? *Жазылымға арналған тапсырмалар*: «Т» кестесі»
Тарихи концепт	Маңыздылық, интерпретация
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыстар	Қазақстан тарихы, география

Бастапқы білім	ислам және христиан дінімен наным -сенімдер жүйесі ретінде, оның пайда болу мен таралу тарихымен таныс	
	Сабақ барысы	
Жоспарланған кезеңдері	**Жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**
Басталуы 2 минут 5 минут	*Ұйымдастыру кезеңі* *Топтастыру:* 1-топ: «папа Урбан»; 2-топ: «Аббат Бернар»; 3-топ: «Салах-ад-Дин»; 4-топ: «Бейбарыс» *Бастапқы ынталандырушы материал:* **(Жт) «Карточкалар иерархиясы»** 1. Карточкаларды крест жорығынан кейінгі орын алған өзгерістерді маңыздылығына қарай орналастыруын сұраңыз. 2. Крест жорығының салдарының жағымды және жағым сыз жақтарын көрсетіңіз. **ҚБ** *«Біреуін бересің, біреуін аласың»*	Карточкалар
Ортасы 10 минут 8 минут	**(Т) «9 ромб» - қарқынды тапсырма** (ромбқа жауаптарын орналастырады) 1. Еуропада сауданың дамуы қай бағытта жүргізілді? 2. Жәрмеңкені қалай түсінесіңдер? 3. Мемлекетті басқарудың қандай жаңа түрлері пайда болды? 4. Еуропа елдеріне күшті король билігі неге қажет болды? 5. Француз корольдері не үшін күрес жүргізді? 6. Діни-рыцарьлық ордендер дегенді қалай түсіндіңдер? 7. Крест жорықтары мен монғол шапқыншылығы мұсылман елдеріне қалай ықпал етті? 8. Картадан крест жорықтарын көрсетіңдер. 9. Сұлтан Бейбарыс туралы не білесіңдер? **ҚБ** *«9 ромб»* **(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма** 1. Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгерткендігін «Т» кестесінде толтыру. 2. Крест жорықтарының салдарларын анықтау: Саяси; Экономикалық; Әлеуметтік; Мәдени. **ҚБ** *«Өзін-өзі бағалау»*	Оқулық 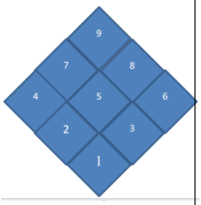 ҚБ парағы Дескриптор-лар
Аяқталуы 15 минут	**«Крест жорықтары» ортақ тақырыбы бойынша жиынтық бағалау** 1.Тест сұрақтары 2. Кескін картада бірінші, екінші, үшінші және төртінші крест жорықтарының бағыттарын көрсету. 3.Крест жорықтарының мұсылман әлемі мен еуропаға әкелген өзгерістерін кестеге толтыру. **ЖБ** *«Бағалау критерийлері»*	ЖБ парағы

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті
Оқу мақсаты	6.2.2.1 Тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндерің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау
ОДД	Білу және түсіну
Бағалау критериі	• Крест жорықтарының христиан және мұсылман әлеміне тигізген әсерін көрсетеді

Тапсырма

Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгерткендігін «Т» кестесінде толтырыңыз.

Христиандық Еуропа	Мұсылман әлемі

Бағалау критериі	Дескриптор
Крест жорықтарының христиан және мұсылман әлеміне тигізген әсерін көрсетеді	крест жорықтарының Еуропа мен ислам әлемінің мәдени өміріне ықпалын салыстырады.

Тақырып	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті
Оқу мақсаты	6.3.2.6 Картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтау
ОДД	Білу және түсіну
Бағалау критериі	Крест жорықтарының салдарларын көрсетеді

Тапсырма

Крест жорықтарының салдарларын анықтаңыз.

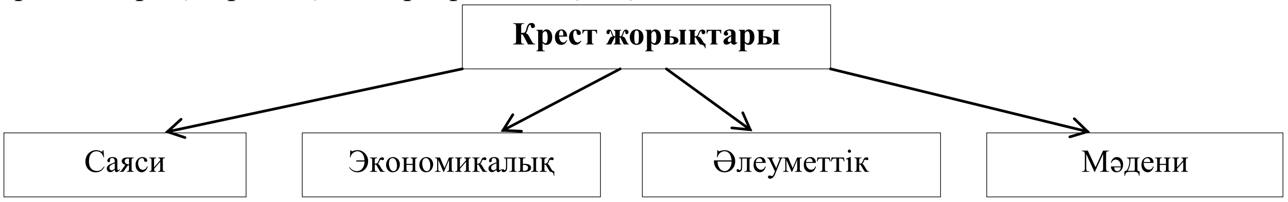

Бағалау критериі	Дескриптор
Крест жорықтарының салдарларын көрсетеді	- крест жорықтарының саяси салдарларын анықтайды; - крест жорықтарының экономикалық салдарын анықтайды; - крест жорықтарының әлеуметтік салдарын анықтайды; - крест жорықтарының мәдени салдарын анықтайды.

«Крест жорықтары» ортақ тақырыбы бойынша жиынтық бағалау

Тақырып	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті
Оқу мақсаты	6.2.2.1 Тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндерің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау 6.3.2.6 Картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтау

Бағалау критериі	• Крест жорықтарының барысындағы басты оқиғаларды анықтайды • Кескін картада крест жорықтарының бағыттарын белгілейді • Крест жорықтарының мұсылман әлемі мен Еуропаға әкелген өзгерістерін көрсетеді
Ойлау дағдыларының деңгейі	Білу және түсіну Қолдану
Орындау уақыты	20 минут

Тапсырма

Тест сұрақтарына жауап беріңіз.

1. Крест жорықтарының мақсатын анықтаңыз.

A) Қасиетті жерді босатуға ұмтылу; B) Шығыс дістүрлерімен танысу

C) сауда жолдарын ашуға ұмтылу

2. Крест жорықтарының басты ұйымдастырушысы.

A) европалық билеушілер B) көпестер мен рыцарьлар

C) рим папасы бастаған католиктік шіркеу

3. Крест жорықтарына үндеу жасалған қала.

A) Клермон B) Рим C) Иерусалим

4. Рыцарь-монахтардың бірігуі.

A) орден B) интердикт C) аббаттық

5. Крест жорықтарына қатысқан рыцарлардың өз мүдделері болды.

A) жеке бостандық алу B) христиан дінін тарату C) жер және бодандарға ие болу

6. Кескін картада бірінші, екінші, үшінші және төртінші крест жорықтарының бағыттарын көрсетіңіз.

7. Крест жорықтарының мұсылман әлемі мен еуропаға әкелген өзгерістерін кестеге толтырыңыз.

Мұсылман әлеміне әкелген өзгерістер	Еуропаға әкелген өзгерістері
1	1
2	2
3	3

Бағалау критерийлері	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Крест жорықтары-ның барысындағы басты оқиғаларды анықтайды	1-5	Крест жорығының мақсатын көрсетеді;	1
		Крест жорығының ұйымдастырушыларын көрсетеді;	1
		Крест жорығының үндеу жасалған қаласын көрсетеді;	1
		Рыцарь-монахтар одағын көрсетеді;	1
		рыцарьлар мүддесін көрсетеді;	1
Кескін картада крестжорықтары-ның бағыттарын белгілейді	6	кескін картада 1- крест жорығының бағытын белгілейді;	1
		кескін картада 2-крест жорығының бағытын белгілейді	1
		кескін картада 3-крест жорығының бағытын белгілейді;	1
		кескін картада 4-крест жорығының бағытын белгілейді;	1
Крест жорықтары-ның мұсылман әлемі мен Европа ға әкелген өзгеріс терін көрсетеді	7	крест жорықтарының мұсылман әлеміне әкелген 1-өзгерісін анықтайды;	1
		крест жорықтарының мұсылман әлеміне әкелген 2-өзгерісін анықтайды;	1
		крест жорықтарының мұсылман әлеміне әкелген 3-өзгерісін анықтайды;	1
		крест жорықтарының Европаға әкелген 1-өзгерісін анықтайды;	1
		крест жорықтарының Европаға әкелген 2-өзгерісін анықтайды;	1
		крест жорықтарының Европаға әкелген 3-өзгерісін анықтайды;	1
Жалпы балл:			15

Қосымша ақпарат		
Саралау – сіз қандай тәсіл мен көбірек қолдау көрсет-пексіз? Сіз басқаларға қара-ғанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?	**Бағалау – сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техника-сын сақтау**
Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқыту мақ-саттары жүзеге асырылды ма? Бүгін оқушылар нені үйренді? Оқыту ортасы қандай болды? Менің бөліп оқытқаным өз мәнінде жүзеге асты ма? Мен өз уақытымды ұтымды пайдалана алдым ба? Мен жоспарыма қандай		

өзгеріс тер енгіздім және неліктен?	

Жалпы бағалау
Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқу мен оқытуға қатысты) 1: 2: Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқытуды да оқуға қатысты) 1: 2: Сабақ барысында мен сынып н емесе жекеленген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201.... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №11

ҰМЖ бөлімі: 2В - Моңғолдар	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны: Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**Моңғолдар әлемдік империяны қалай құрды?**
Оқу мақсаттары	6.3.2.5 – ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* тарихи оқиғалардың себеп-салдарын түсініп, моңғолдар мен олар жаулап алған халықтардың тұрмыстық өмірінде орын алған өзгерістер мен сабақтастықты табады *Көпшілігі:* моңғолдардың тез жеңу себептерін талдайды *Кейбірі:* моңғолдардың Еуразияның саяси картасына енгізген өзгерістерін бағалайды
Ойлау дағдылары	Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критерийлері	Монғол мемлекетінің саяси құрылымын сипаттайды Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынас-тардың ерекшеліктерін көрсетеді
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* тарихи оқиғалардың себеп-салдарын түсініп, моңғолдар мен олар жаулап алған халықтардың тұрмыстық өмірінде орын алған өзгерістер мен сабақтастықты талдайды. *Пәнге тән лексика мен терминология:* моңғолдар, Шыңғыс хан, түмендер, «Жасақ», жарлық, басқақтар. *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* <u>Оң аргументтер:</u> Ең маңызды себеп ретінде.......... атауға болады <u>Қолдау фактілері:</u> Біздің есебіміз бойынша, себеп .... болды <u>Қарсы аргументтер:</u> Бұл сәтті болмады,себебі.... Басқа да себеп түрлері болды, мынандай сияқты...... <u>Қорғауға бағытталған:</u> Біздің ойымызша Y қарағанда, X ең маңызды, себебі..... Егер X оқиғасы болмағанда, онда мүмкін еш уақытта Y орын алмас еді.
Тарихи концепт	Себеп-салдар
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыстар	Қазақстан тарихы
Бастапқы білім	Орталық Азиядағы халықтардың Ұлы қоныс аудару салдарымен таныс

Сабақ барысы

Жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**
Басталуы 2 минут 1 минут 3 минут	<u>*Ұйымдастыру кезеңі*</u> <u>*Топтастыру –*</u> түсті қағаздар арқылы 4 топқа бөлеміз: 1-топ: «Хорезмшахтар»; 2-топ: «Русь»; 3-топ: «Қытай»; 4-топ: «Мажарстан» **(Ұ)** <u>*Бастапқы ынталандырушы материал:*</u> **«Миға шабуыл»** А) бейнеметафора «Тұлғаны таны»;	Түрлі-түсті қағаздар Шыңғыс хан http://www.tarih.spring.kz/kk/

<table>
<tr><td></td><td>Венгр монахы Юлиан: «Олар (моңғолдар) басқа халық-тарға қарағанда оқты алысқа атады. Соғыста олардың жебелері әдеттегідей ұшпайды, жауын -шашындай құйылады». Бұл цитата нені білдіреді?</td><td>history/medieval/figures/schaal_akin/</td></tr>
<tr><td>Ортасы
7 минут

15 минут

6 минут</td><td>(Т) «Ранжирлеу» әдісі
Оқушыларға моңғолдардың жедел жаулап алудың түрлі себептері параққа жазып таратылады. Олар себептерді маңыздылығына қарай қойып шығуы әрі әр себептің маңыздылығын дәлелдеуі тиіс
ҚБ «Мадақтау сэндвичі»
(Ж, Жт, Т) «Ақпараттық карточкалар»
<table>
<tr><td>Жаулап алынған жылдары</td><td>5</td><td>4</td><td>3</td><td>2</td><td>1</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
Моңғолдардың үстемдігі тұсындағы кезең туралы және моңғолдардың өмір салтында орын алған өзгерістерді Хорезмшахтар, Русь, Қытай, Мажарстан үлгісінде айқындау: мұндағы 5 – «аса көп өзгерістер», 3– «көп өзгерістер» және 1 – «мүлдем өзгеріс жоқ» екенін білдіреді.
ҚБ «Екі жұлдыз, бір тілек»
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма «Тарихи диктант» Бос нүктенің орнына қажетті сөздерді қойыңыз.
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td><td>

Ақпараттық карточкалар Қосымша №1

ҚБ парағы

Дескриптор</td></tr>
<tr><td>Аяқталуы
3 минут

1 минут

1 минут</td><td>(Ж) Кері байланыс – «БББ» кестесі
<table>
<tr><td>Білемін</td><td>Білдім</td><td>Білгім келеді</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
<u>Үйге тапсырма:</u> кескін картамен жұмыс- «Шыңғыс ханға дейінгі және жаугершілік соғыстар нәтижесіндегі моңғол иеліктерінің шекарасын» белгілеу
<u>Сабақты қорыту</u></td><td>БББ кестесі</td></tr>
</table>

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Моңғолдар әлемдік империяны қалай құрды
Оқу мақсаты	6.3.2.5 Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
ОДД	Білу және түсіну
Бағалау критериі	Монғол мемлекетінің саяси құрылымын сипаттайды

Тапсырма

Тарихи диктант. *Бос нүктенің орнына қажетті сөздерді қойыңыз.*

1206 жылы көктемде .... өзенінің бойында монғол тайпалары .... хан деп жариялады. .... ресми түрде жоғарғы өкімет билігінің жоғарғы органы болды. Заңдар мен ережелердің жиынтығы Шыңғыс ханның «.....................» деп аталды. Империяны 95 .... билікке бөлді. Әскери басқару жағынан үшке бөлінді: Оң қанат ...., сол қанат ...., орталық қанат ....

Бағалау критериі	Дескриптор
Монғол мемлекетінің саяси құрылымын сипаттайды	- Монғол мемлекетінің алғашқы ханын атайды; - Өкімет билігінің жоғарғы органын анықтайды; - Әкімшілік, әскери басқару жүйесін атайды.

<table>
<tr><td colspan="3">Қосымша ақпарат</td></tr>
<tr><td>Саралау – сіз қандай тәсіл мен көбірек қолдау көрсет-пексіз? Сіз басқаларға қара-ғанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?</td><td>Бағалау – сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?</td><td>Денсаулық және қауіпсіздік техника-сын сақтау</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Сабақ бойынша рефлексия
Сабақ мақсаттары/ оқыту мақ-саттары жүзеге асырылды ма?
Бүгін оқушылар нені үйренді?
Оқыту ортасы қандай болды?
Менің бөліп оқытқаным өз мәнінде жүзеге асты ма?
Мен өз уақытымды ұтымды пайдалана алдым ба?
Мен жоспарыма қандай өзгеріс тер енгіздім және неліктен?</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="3">Жалпы бағалау</td></tr>
<tr><td colspan="3">Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқу мен оқытуға қатысты)
1:
2:
Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқытуды да оқуға қатысты)
1:
2:
Сабақ барысында мен сынып н емесе жекеленген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?</td></tr>
</table>

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201.... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №12

ҰМЖ бөлімі: 2В - Моңғолдар	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны: Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**Моңғолдардың жорықтары Еуразияның саяси картасын қалай өзгертті?**
Оқу мақсаттары	6.3.2.5 – ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* тарихи оқиғалардың себеп-салдарын түсініп, моңғолдар мен олар жаулап алған халықтардың тұрмыстық өмірінде орын алған өзгерістер мен сабақтастықты табады *Көпшілігі:* моңғолдардың тез жеңу себептерін талдайды *Кейбірі:* моңғолдардың Еуразияның саяси картасына енгізген өзгерістерін бағалайды
Ойлау дағдылары	Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критерийлері	Монғол мемлекетінің саяси құрылымын сипаттайды Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін көрсетеді
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* тарихи оқиғалардың себеп-салдарын түсініп, моңғолдар мен олар жаулап алған халықтардың тұрмыстық өмірінде орын алған өзгерістер мен сабақтастықты талдайды. *Пәнге тән лексика мен терминология:* моңғолдар, Шыңғыс хан, түмендер, «Жасақ», жарлық, басқақтар. *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* <u>Оң аргументтер:</u> Ең маңызды себеп ретінде.......... атауға болады <u>Қолдау фактілері:</u> Біздің есебіміз бойынша, себеп .... болды <u>Қарсы аргументтер:</u> Бұл сәтті болмады,себебі.... Басқа да себеп түрлері болды, мынандай сияқты...... <u>Қорғауға бағытталған:</u> Біздің ойымызша Y қарағанда, X ең маңызды, себебі..... Егер X оқиғасы болмағанда, онда мүмкін еш уақытта Y орын алмас еді.
Тарихи концепт	Себеп-салдар
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыстар	Қазақстан тарихы
Бастапқы білім	Орталық Азиядағы халықтардың Ұлы қоныс аудару салдарымен таныс

Сабақ барысы

Жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**
Басталуы 2 минут 1 минут 2 минут	<u>*Ұйымдастыру кезеңі*</u> <u>*Топтастыру –*</u> топ құрамы алдыңғы сабақтағыдай, өзгеріссіз: 1-топ: «Хорезмшахтар»; 2-топ: «Русь»; 3-топ: «Қытай»; 4-топ: «Мажарстан» **(Ұ)** <u>*Бастапқы ынталандырушы материал*</u> ***«Ой атысы»*** **-** «Моңғол жауынгері» иллюстрация	иллюстрация

	- Қытайды жаулап алғаннан кейін моңғолдардың киім-кешектерінде, азық-түліктерінде, өмір салтында өзгерістер болды ма? - Басып алынған елдерде қандай өзгерістер орын алды?	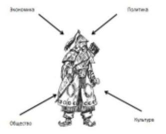
2 минут	**«Стоп кадр» әдісі** Бейнежазба көрсетілімі арқылы бүгінгі тақырыпты ашу. **(М)** мұғалім түсіндірмесі **(Ж, Жт, Т) «Ойлан,жұптас,бөліс»** - мәтінмен жұмыс. Бейнежазбадан моңғолдар жайлы негізгі дерек көздерді анықтау, бейне жазбаны тоқтату арқылы келесі оқиға желісін құрастыру. **1. Хан тобы:** «Моңғол мемлекетінің құрылуындағы негізгі ерекшелігін анықтау. **Дескриптор;** ● Моңғол мемлекетінің құрылуының негізгі ерекшелігін түсіндіреді ● Моңғол мемлекетінің саяси құрылымын атайды 2. **Қолбасшы тобы:** «Моңғол мемлекеті жаулап алған мелекеттер жайлы не білуге болады?» **Дескриптор;** ● Моңғолдар Қазақстан жерін жаулап алғанда қазақ халқының қалыптасуы 150-200 жылға дейін шегерілгендігін біледі; ● Монғол шапқыншылығына дейін Жетісу жерінде 200 ден аса қала болса шапқыншылықтан кейін 20 қала қалғандығын біледі. **3. Билеушілер тобы:** «Моңғолдар шапқыншылығы кезінде мемлекеттер арасында қандай өзгерістер орын алды?» **Дескриптор;** ● Моңғол империясы құрылуының түсіндіреді. ● Монғолдар шапқыншылығы кезінде халықтарда пайда болған өзгерістерін сипаттай алады Қорғайды. **ҚБ.** ***Стикер түрлі -түсті*** **Ж. 2-тапсырма .** **Графикалық органайзер./////** ***Кестемен жұмыс***. Моңғолдар мен жаулап алынған халықтар бірін-бірі қаншалықты өзгерткендігін талдаңыз.	
Аяқталуы 15 минут	**«Моңғолдар» ортақ тақырыптар бойынша жиынтық бағалау тапсырмалары** *Тест сұрақтарына жауап беріңіз.* *Картада белгіленген моңғолдардың жаулап алған территорияларын көрсетіңіз.* *Моңғолдардың тез жеңіске жетуінің басты себептерін жазыңыз.* *Бағалау критерийлері*	ЖБ парағы

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	Моңғолдардың жорықтары Еуразияның саяси картасын қалай өзгертті
Оқу мақсаты	6.3.2.5 Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынас-тардың ерекшеліктерін анықтау
ОДД	Білу және түсіну
Бағалау критериі	Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынас-тардың ерекшеліктерін көрсетеді

Тапсырма

Кескін картамен жұмыс

- Кескін картаға монғол мемлекетінің шекарасын белгілеңіз;
- Монғолдар жаулап алған аймақтарды кескін картада көрсетіңіз.

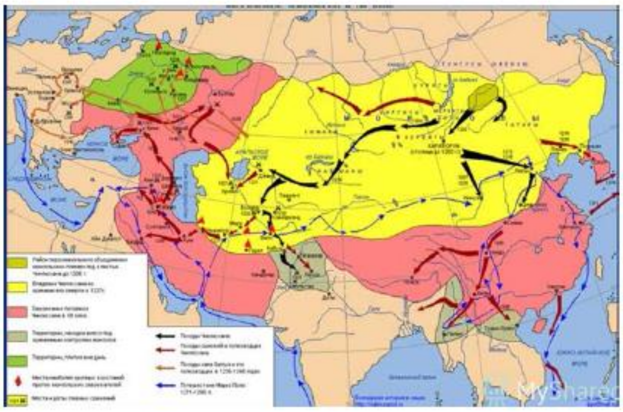

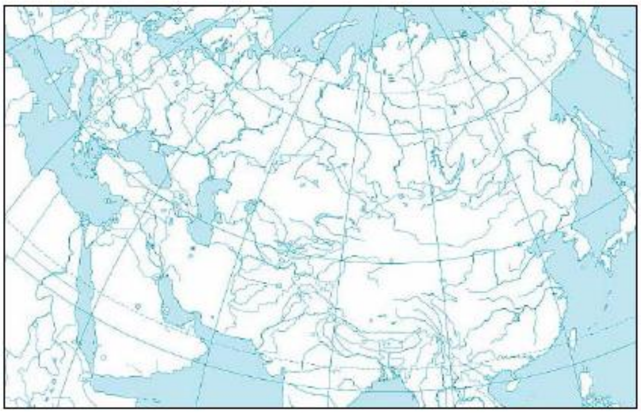

Моңғол империясының құрамына енген аймақтарды көрсетіңіз.

Монғол империясы

Бағалау критериі	Дескриптор
Ортағасырлық шапқыншылық тар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшелікте-рін көрсетеді	- кескін картада монғол мемлекетінің шекарасын белгілейді; - монғолдар жаулап алған Қытай, Сібір, Қазақстан, Кавказ, Қырым, Русь территориясын кескін картада көрсетеді; − монғолдар жаулап алған Қытай, Сібір, Қазақстан, Кавказ, Қырым, Русь мемлекеттерінің атауын тірек-сызбада көрсетеді.

«Моңғолдар» ортақ тақырыптар бойынша жиынтық бағалау

Тақырып	Моңғолдар әлемдік империяны қалай құрды Моңғолдардың жорықтары Еуразияның саяси картасын қалай өзгертті
Оқу мақсаты	6.3.2.5 Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
Бағалау критерийі	• Моңғол шапқыншылығы барысындағы басты оқиғаларды анықтайды • Моңғолдардың жаулап алған мемлекеттерін картадан көрсетеді • Моңғолдардың тез жеңіске жетуінің басты себептерін көрсетеді
Ойлау дағдылары ның деңгейі	Білу және түсіну Қолдану

Орындау уақыты	20 минут

Тапсырма

Тест сұрақтарына жауап беріңіз.
1.Шыңғыс ханның өмір сүрген жылдары.
А) 1155-1227 жж. В) 1185-1206 жж. С) 1190-1227 жж.
2. Моңғол мемлекетінің негізгі заңы
А) Салиқалы шындық В) Жасақ С) Құпиялық аңыз.
3. Моңғол әскерінің бөлініс жүйесі.
А) ондық-жүздік-мыңдық-түмен В) жүздік-мыңдық-ондық С) түмен-жүздік-ондық.
4. Құрылтай – деген.....
А) бүкіл халықтық жиналыс В) билер жиналысы С) отбасылық жиналыс
5. Барұңғар, жоңғар, құл – бұл не?
А) моңғол әскерінің әскери-әкімшілік бөлінісі В) моңғол қолбасшыларының есімдері
С) Моңғолдар жаулап алған Орталық Азия қалалары
6. Картада белгіленген моңғолдардың жаулап алған территорияларын көрсетіңіз.

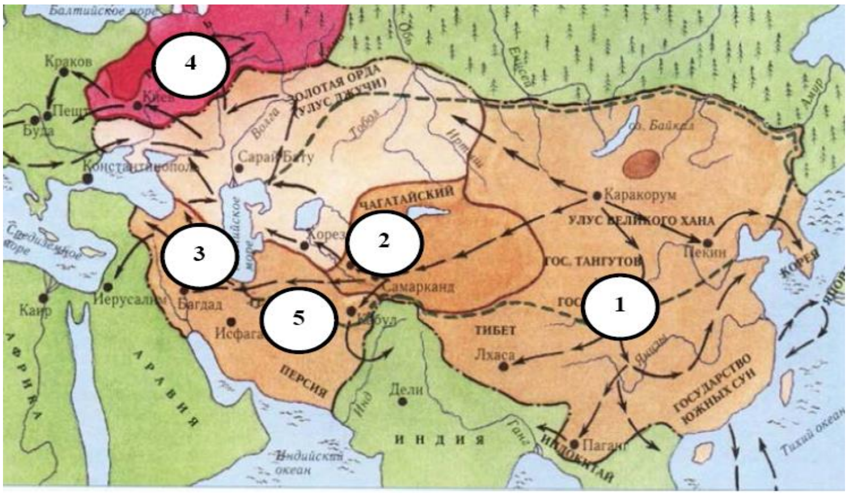

1. ____
2. ____
3. ____
4. ____
5. ____

7. Моңғолдардың тез жеңіске жетуінің басты себептерін жазыңыз.
1
2
3
4
5

Бағалау критерийі	**Тапсырма №**	**Дескриптор**	**Балл**
Моңғол шапқыншылығы барысындағы басты оқиғаларды анықтайды	1-5	Шыңғыс ханның өмір сүрген жылдарын көрсетеді;	1
		Моңғолдардың басты заңын көрсетеді;	1
		Моңғол әскерінің бөлініс жүйесін көрсетеді;	1
		құрылтайдың мағынасын көрсетеді;	1
		монғолдардың әскери құрылымын көрсетеді;	1

Моңғолдардың жаулап алған мемлекеттерін картадан көрсетеді	6	моңғолдар жаулап алған бірінші мемлекетті көрсетеді;	1
		моңғолдар жаулап алған екінші мемлекетті көрсетеді;	1
		моңғолдар жаулап алған үшінші мемлекетті көрсетеді;	1
		моңғолдар жаулап алған төртінші мемлекетті көрсетеді;	1
		моңғолдар жаулап алған бесінші мемлекетті көрсетеді;	1
Моңғолдардың тез жеңіске жетуінің басты себептерін көрсетеді	7	моңғолдардың тез жаулап алуына әсер еткен әскери әдіс-тәсілді анықтайды;	1
		моңғолдардың тез жаулап алуына әсер еткен әскери әдіс-тәсілді анықтайды;	1
		моңғолдардың тез жаулап алуына әсер еткен әскери әдіс-тәсілді анықтайды;	1
		моңғолдардың тез жаулап алуына әсер еткен әскери әдіс-тәсілді анықтайды;	1
		моңғолдардың тез жаулап алуына әсер еткен әскери әдіс-тәсілді анықтайды.	1
Жалпы балл			15

Қосымша ақпарат		
Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**
Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқу мақсатта ры дұрыс қойылған ба? Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?		
Қорытынды бағамдау		

Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.
Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.
Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201..... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №13

ҮМЖ бөлімі: 2С XIY-XY ғас. I жартысындағы Ортағасырлық еуропалық қоғам	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны:** **Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**«Қара індет» не себепті жылдам таралды**
Оқу мақсаттары	6.2.4.1 – адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* адам өмірінде Қара індеттің пайда болуын біледі; *Көпшілігі*: адам өмірінде білімнің төмендігінен індетінің тез таралғанын анықтайды; *Кейбірі:* адам өміріндегі белең алған Оба індеті таралған аймақтарды контур картадан белгілеп, өсу себебін талдайды.
Ойлау дағдылары	Білу, түсіну, қолдану, жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критерийлері	Феодалдық бытыраңқылық пен орталықтанған мемлекеттің ерекше-ліктерін көрсетеді
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* мәтіннен «қара індеттің» таралуы туралы мәліметтерді сұрыптап алып, оның себептерін талдайды, оның әртүрлі Еуразия бөлігіне әсерін; қысқа мерзімді, орта мерзімді, ұзақ мерзімді салдарын жинақтайды. *Пәнге тән лексика мен терминология:* пандемия, Жүзжылдық соғыс, Жакерия, Гильом Каль, Уот Тайлер көтерілісі *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* «Қара індеттің» таралу себептері: «Қара індеттің» әсері (аумақтарға): Жүзжылдық соғыстың сылтауы.... болды *Талқылауға арналған сұрақтар:* «Шаруалар қозғалысы Қара індеттің нәтижесі болды ма?»
Тарихи концепт	себеп пен салдар
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыстар	Қазақстан тарихы, География
Бастапқы білім	әр түрлі өркениеттерде медицинаның Қара Індет кезеңіне дейін қалай қолданғаны туралы білімдерін еске түсіреді

Сабақ барысы

Жоспарланған кезеңдері	**Жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**
Басталуы 2 минут 5 минут	<u>*Ұйымдастыру кезеңі*</u> <u>*Топтастыру –*</u> түсті қағаздар арқылы 4 топқа бөлеміз: 1-топ: «Европа»; 2-топ: «Азия»; 3-топ: «Африка»; 4-топ: «Америка» <u>*Бастапқы ынталандырушы материал:*</u> **(Т) «Қар кесегі»** *Мәтінді оқып, оба індетінің таралу себептерін анық-тап, әр топтан 1 спикерден шығып, мәтіннен түсінгендерін бір-бірін толықтыра баяндайды* **ҚБ** *«Мадақтау сэндвичі»*	Қосымша мәтін

<table>
<tr>
<td>Ортасы
13 минут

5 минут

8 минут</td>
<td>(Ж, Жт, Т) «Джигсо » - мәтінмен жұмыс
«Тұжырымдамалық карта» тәсілімен топтар «Қара індеттің» шығу және таралу себептерін анықтайды, қорғайды.
ҚБ «Екі жұлдыз, бір тілек»
(Жт) «Жиханкез» - картамен жұмыс
«Қара індет» тараған аймақтарды картадан анықтаңыз

ҚБ «2х2» жұпаралық бағалау
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
Картаны зерделеңіз. Қара індеттің таралу үдерісін сипаттаңыз
ҚБ «Өзін-өзі бағалау»</td>
<td>
Оқулық, қосымша мәтін
Ватман, маркер

Дүние жүзі картасы

ҚБ парағы

Дескриптор</td>
</tr>
<tr>
<td>Аяқталуы
3 минут

1 минут

1 минут</td>
<td><u>Кері байланыс -</u> «БББ» кестесі
<table>
<tr><td>Білемін</td><td>Білгім келеді</td><td>Білдім</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
<u>Үй тапсырмасы</u>: Императорға хат «Індеттің таралуын қалай тоқтатуға болады?»
<u>Сабақты қорыту</u></td>
<td>БББ кестесі</td>
</tr>
</table>

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	«Қара індет» не себепті жылдам таралды?
Оқу мақсаты	6.2.4.1 – адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру
ОДД	Қолдану
Бағалау критериі	Білімнің адам өміріне әсерін сипаттайды

Тапсырма

Картаны зерделеңіз. Қара індеттің таралу үдерісін сипаттаңыз

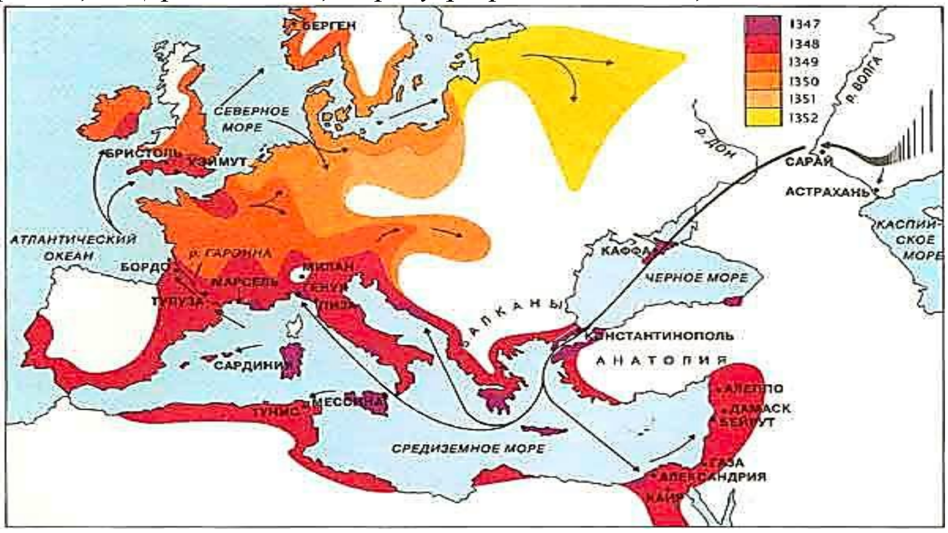

Бағалау критериі	Дескриптор
Білімнің адам өміріне әсерін сипаттайды	- «Қара індеттің Еуропаға таралу себептерін сипаттайды; - картаны қолдана отырырып, «Қара індеттің» таралу үдерісін түсіндіреді

Қосымша ақпарат		
Саралау – оқушыларға қалай кө- бірек қолдау көрсетуді жоспар-лайсыз? Қабілеті жоғары оқушы-ларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың ма-териалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлай-сыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың бар- лығы ОМ қол жеткіз ді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	

Қорытынды бағамдау

Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201..... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №14

ҰМЖ бөлімі: 2С XIY-XY ғас. I жартысындағы Ортағасырлық еуропалық қоғам	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны:** **Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**«Қара індет» шаруалар көтерілістері мен феодалдық соғыстар-дың басты себебі болды ма?**
Оқу мақсаттары	6.2.4.1 – адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру 6.3.2.2 –У.Тайлер, Г. Каль жетекшілігімен болған антифеодалдық көтерілістердің себептері мен маңызын анықтау 6.3.1.4 - Феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекет-тердің құрылуы арасында байланыс орнату
Сабақ мақсаттары	*Барлығы:* «қара індеттің» таралу себептері мен салдарларын түсінеді; шаруалар көтерілісінің себептері мен маңызын анықтайды; *Көпшілігі:* жүз жылдық соғыс пен орталықтанған мемлекеттердің пайда болу себептерін жіктейді *Кейбірі:* феодалдық бытыраңқылық белгілерін, Қазақ хандығындағы сол кездегі ахуалмен байланыстырып, пайымдайды
Ойлау дағдылары	Білу, түсіну, қолдану, жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критерийлері	У.Тайлер, Г. Каль басқарған шаруалар көтерілістерінің себептері мен маңызын анықтайды «Қара індеттің» қысқа, орта, ұзақ мерзімді салдарларын анықтайды Феодалдық бытыраңқылық пен орталықтанған мемлекеттің ерекшелік-терін көрсетеді
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* мәтіннен «қара індеттің» таралуы туралы мәліметтерді сұрыптап алып, оның себептерін талдайды, оның әртүрлі Еуразия бөлігіне әсерін; қысқа мерзімді, орта мерзімді, ұзақ мерзімді салдарын жинақтайды. *Пәнге тән лексика мен терминология:* пандемия, Жүзжылдық соғыс, Жакерия, Гильом Каль, Уот Тайлер көтерілісі *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* «Қара індеттің» таралу себептері: «Қара індеттің» әсері (аумақтарға): Қысқа мерзімді салдары: Орта мерзімді салдары: Ұзақ мерзімді салдары: Жүзжылдық соғыстың сылтауы.... болды Жүзжылдық соғыстың себептері … болды *Талқылауға арналған сұрақтар:* «Шаруалар қозғалысы Қара індеттің нәтижесі болды ма?» «Қара індеттің» салдары барлық жерде бірдей болды ма? *Жазылымға арналған тапсырмалар*:
Тарихи концепт	себеп пен салдар
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту

Пәнаралық байланыстар	Қазақстан тарихы
Бастапқы білім	Оқушыларға әр түрлі өркениеттерде медицинаның Қара Індет кезеңіне дейін қалай қолданғаны туралы бұрынғы білімдерін еске түсіру қажет

<table>
<tr><th colspan="3">Сабақ барысы</th></tr>
<tr><th>Жоспарланған кезеңдері</th><th>Жоспарланған іс-әрекет</th><th>Ресурстар</th></tr>
<tr>
<td>Басталуы
3 минут
1 минут

3 минут</td>
<td><u>Ұйымдастыру кезеңі</u>
<u>Топтастыру –</u> түсті қағаздар арқылы 4 топқа бөлеміз:
1-топ: «Жасыл»; 2-топ: «Көк»; 3-топ: «Сары»; 4-топ: «Ақ»
<u>Бастапқы ынталандырушы материал:</u>
(Ж, Т) «Қара. Оқы. Жап. Айт»
Мәтінді оқып, оба індетінің таралу себептерін анықтап, әр топтан 1 спикер баяндайды
ҚБ «Критерий арқылы»
Критериі:
- Қара індеттің тез таралу себептерін атайды;
- Ортағасырдағы еуропада медицинаның төмен дамығанын атайды;
- Теңіз және керуен жолдары арқылы тез таралуын атайды.</td>
<td>

Қосымша №1</td>
</tr>
<tr>
<td>Ортасы
10 минут

5 минут

13 минут</td>
<td>(Т) «Мозаика» әдісі
1-қадам: оқулықпен жұмыс
1,3-топ: «Шаруалар көтерілісі» кестесін толтырыңыз.
<table>
<tr><th>Көтеріліс тер</th><th>Себеп-тері</th><th>Мақсаты</th><th>Нәтижесі</th><th>Тарихи маңызы</th></tr>
<tr><td>У.Тайлер бастаған көтеріліс</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Г. Каль бастаған көтеріліс</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
2, 4-топ: Кестемен жұмыс. «Қара індеттің» төменде берілген салдарларының қысқа, орта, ұзақ мерзімді етіп жіктеңіз.
<table>
<tr><th>Қысқа мерзімді салдары</th><th>Орта мерзімді салдары</th><th>Ұзақ мерзімді салдары</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
2-қадам: «Елші» (әр топтың елшісі өз тобының жұмысын таныстырады)
ҚБ «ҚАҚ» (Қос, азайту, қызықты)
(Жт) «Бадминтон»
Картамен жұмыс. 1346-1353 жж «Қара індеттің» тарал- ған аймақтарын картада көрсетіңіз
ҚБ «Жұптық бағалау»
(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма
1) XI-XV ғғ Францияда болған оқиғалар нәтижесінен феодалдық бытыраңқылық пен орталықтандырылған</td>
<td>Оқулық

Кесте

Кесте

Кескін карта (Қосымша №2)</td>
</tr>
</table>

	мемлекеттің арасындағы айырмашылықты анық-таңыз. Төмендегі дәйектерді негізге ала отырып, жауап беріңіз. 2) *Бір орталықтанған мемлекеттің құрылуына кімдер мұқтаж болды және король билігін орнатуға кімдер қарсы шықты?* *3) Берілген сұрақтарға жауап беріңіздер.* **ҚБ** *«Өзін-өзі бағалау»*	ҚБ парағы Дескриптор
Аяқталуы 3 минут 1 минут 1 минут	*Кері байланыс -* **«SMS» хабарлама** *<u>Үй тапсырмасы</u>*: Оқулық иллюстрацияларына қарап, әңгіме құрастырып келу *<u>Сабақты қорыту</u>*	Стикер

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	«Қара індет» шаруалар көтерілістері мен феодалдық соғыстар-дың басты себебі болды ма?
Оқу мақсаты	6.3.1.4 - Феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттер-дің құрылуы арасында байланыс орнату
ОДД	Қолдану
Бағалау критериі	Феодалдық бытыраңқылық пен орталықтанған мемлекеттің ерекше-ліктерін көрсетеді

Тапсырма

1) XI-XV ғғ Францияда болған оқиғалар нәтижесінен феодалдық бытыраңқылық пен орталықтандырылған мемлекеттің арасындағы айырмашылықты анық-таңыз. Төмендегі дәйектерді негізге ала отырып, жауап беріңіз.

A) Король тек өзінің бағыныштысынан ғана салық алды;
B) Король мемлекет халқының барлығынан салық алды;
C) Ірі феодалдар корольге бағынбай оқшаулана бастады;
D) Мемлекетте барлығына бірдей заң;
E) «Мырзасыз жер жоқ»;
F) Мемлекет халқының барлығына бірдей салық жүйесі;
G) Феодалдар арасындағы қырқыс мемлекетті әлсіретеді;
H) «Бағыныштымның бағыныштысы маған бағынышты емес» деген түсінік.

Феодалдық бытыраңқылықтағы мемлекет	Орталықтанған мемлекет

2) *Бір орталықтанған мемлекеттің құрылуына кімдер мұқтаж болды және король билігін орнатуға кімдер қарсы шықты?*

Король

Король билігін жақтағандар — Король билігіне қарсы шыққандар

3)*Берілген сұрақтарға жауап беріңіздер.* Қолөнер мен сауданың дамуына кімдер зиян келтіріп отырды? Корольдер неге қала тұрғындарымен одақтасты? Монархия деген не? Еуропа елдеріндегі өкілетті билік түрлері қалай аталды?	
Бағалау критериі	**Дескриптор**
Феодалдық бытыраңқылық пен орталықтанған мемлекеттің ерекшеліктерін көрсетеді	Феодалдық бытыраңқылық пен орталықтанған мемлекеттің ерекшеліктерін көрсетеді Федолдық соғыс кезінде король билігін жақтағандарды атайды; Федолдық соғыс кезінде король билігіне қарсы шықандарды атайды; Король билігін қала тұрғындары жақтағанын түсіндіреді.

Қосымша ақпарат

Қосымша №1.

Оба індеті немесе қара індет – адамзат тарихының ең сұмдық пандемияларының бірі. Тарихшылардың жобалап есептеуі бойынша 1346-1353 жж Еуропада оба індетінің кесірінен 75-тен 200 миллионға дейін адам қайтыс болған. Ғалымдардың болжамы бойынша қара індет Орта Азияның шөлейт жерлерінде басталып, Ұлы жібек жолымен қырымға 1343 жылы жеткен. Одан Еуропаға сауда кемелерінің тұрақты тұрғыны егеуқұйрықтармен бірге, дәлірек айтсақ, егеуқұйрықтың үстіндегі шығыс бүргелерімен бірге Еуропа жағалауларына тараған. Оның салдарынан Еуропаның тарихына зор әсер еткен көптеген діни, әлеуметтік және экономикалық күйзелістер туған. Бұл оқиғадан оңалу үшін Еуропа халықтарына 150 жылдай қажет болды. Пандемия тағы бірнеше рет қайталанған, ең ірілері 1361 ж., 1369 ж. болды. Жерорта теңізінің жағалаулары мен еуропа халықтарының 30-60 % мерт болған. Пандемия сол кезеңнің медици-насының әлсіздігін көрсетті, сонымен бірге санитарияның болмауы, гигиенаның сақталмауы да әсер етті.

Қосымша №2.

Қосымша ақпарат		
Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың бар- лығы ОМ қол жеткіз ді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	
Қорытынды бағамдау	

Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201.....ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №15

ҰМЖ бөлімі: 2С – XIY-XY ғас. I жартысындағы Ортағасырлық еуропалық қоғам	**Мектебі:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп
Сынып: 6	**Мұғалімнің аты-жөні:**
Күні:	**Қатысқандар саны: Қатыспағандар саны:**
Сабақ тақырыбы:	**Еуропадағы орталықтандырылған мемлекеттер қалай құрылды? Неліктен Жанна д'Арк бүгінгі француз халқының есінде сақталды?**
Оқу мақсаттары	6.3.1.4 – феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекет-тердің құрылуы арасында байланыс орнату
Сабақ мақсаттары	- феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнатады; - картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтайды
Ойлау дағдылары	Жоғары деңгей дағдылары
Бағалау критерийлері	Бір орталықтанған мемлекеттің құрылуының саяси және әлеуметтік-экономикалық себептерін анықтайды Жанна дʼ Арктың жүз жылдық соғыстағы рөлін талдайды
Тілдік мақсаттар	*Оқушылар* мәтіннен «қара індеттің» таралуы туралы мәліметтерді сұрыптап алып, оның себептерін талдайды, оның әртүрлі Еуразия бөлігіне әсерін; қысқа мерзімді, орта мерзімді, ұзақ мерзімді салдарын жинақтайды. *Пәнге тән лексика мен терминология:* пандемия, Жүзжылдық соғыс, Жакерия, Гильом Каль, Уот Тайлер көтерілісі *Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:* «Қара індеттің» таралу себептері: «Қара індеттің» әсері (аумақтарға): Қысқа мерзімді салдары: Орта мерзімді салдары: Ұзақ мерзімді салдары: Жүзжылдық соғыстың сылтауы.... болды Жүзжылдық соғыстың себептері … болды *Талқылауға арналған сұрақтар:* «Шаруалар қозғалысы Қара індеттің нәтижесі болды ма?» «Қара індеттің» салдары барлық жерде бірдей болды ма?
Тарихи концепт	себеп пен салдар
Құндылықтарға баулу	Өзге халықтардың тарихын құрметтеу, жалпыадамзаттық және ұлттық, құндылықтарды дарыту
Пәнаралық байланыстар	Қазақстан тарихы
Бастапқы білім	Оқушыларға әр түрлі өркениеттерде медицинаның Қара Індет кезеңіне дейін қалай қолданғаны туралы бұрыңғы білімдерін еске түсіру қажет

Сабақ барысы

Жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**

Басталуы 3 минут 1 минут 4 минут	*<u>Ұйымдастыру кезеңі</u>* *<u>Топтастыру</u>*: 1-топ: «Париж»; 2-топ: «Азенкур»; 3-топ: «Пуатье»; 4-топ: «Орлеан» *<u>Бастапқы ынталандырушы материал:</u>* **(Т) «Уақыт сызығы» -** Уақыт сызығында белгіленбей қалған жүз жылдық соғыстағы тарихи оқиғалардың даталарын қойып шығады. Қызыл сызыққа соғыста басымдыққа ие болған мемлекеттерді көрсетеді. Уақыт сызығындағы көрсетілген аралықтағы тарихи тұлғалардың қызметін түсіндіреді. 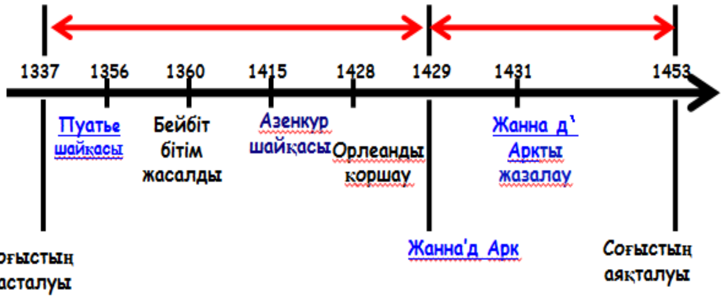	Оқулық Қосымша мәтін
Ортасы 12 минут	**(Ж) Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма** *Төменде берілген сословиелік-өкілдік органдар қай мемлекеттерге тән екенін анықтаңыз.* *Орталықтанған мемлекет тұсындағы король билігі жүзеге асқан өкілдер жиналысы?* *Суретте берілген қалаларды ақпарат мазмұнына қарай сәйкестендіріңіз.* **ҚБ** *«Өзін-өзі бағалау»*	ҚБ парағы Дескрипторлар
Аяқталуы 20 минут	**(Ж) «XIV-XVI ғғ I жартысындағы ортағасырлық европалық қоғам» бөлімі бойынша жиынтық бағалау** - *Тест сұрақтары* - *Феодалды-бытыраңқы (бөлшектенген) және орта-лықтандырылған мемлекеттің ерекшеліктерін анықтау* - *Орталықтандырылған мемлекеттің пайда болуы ның саяси және әлеуметтік-экономикалық жағынан маңыздылығын анықтаңыз.* **Жиынтық бағалау**	ЖБ парағы

Қалыптастырушы бағалау парағы

Тақырып	«Неліктен Жанна д Арк бүгінгі күнге дейін француз халқының есінде»
Оқу мақсаты	6.3.1.4- Феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
Бағалау критериі	Бір орталықтанған мемлекеттің құрылуының саяси және әлеуметтік-экономикалық себептерін анықтайды
Ойлау дағдылары	Жоғары деңгей дағдылары

Төменде берілген сословиелік-өкілдік органдар қай мемлекеттерге тән екенін анықтаңыз.

Кортес-____

Сейм-____

Парламент-____

Бас Штаттар-____

Орталықтанған мемлекет тұсындағы король билігі жүзеге асқан өкілдер жиналысы?

A) Өкілдік монархия

B) Конституциялық монархия

C) Абсолютті монархия

Сейм, Парламент, Кортес, Бас Штаттар арасында қандай байланыс бар екенін түсіндіріңіз.

____

____

____

Бағалау критериі	**Дескрипторлар**
Бір орталықтанған мемлекеттің құрылуының саяси және әлеуметтік-экономикалық себептерін анықтайды	- Орталықтанған мемлекетке тән ерекшеліктерді анықтайды;

Тақырып	«Неліктен Жанна д̓ Арк бүгінгі күнге дейін француз халқының есінде»
Оқу мақсаттары	6.3.1.4 Феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
Бағалау критериі	Жанна д̓ Арктың жүз жылдық соғыстағы рөлін талдайды
Ойлау дағдылары	Жоғары деңгей дағдылары

Тапсырма

Суретте берілген қалаларды ақпарат мазмұнына қарай сәйкестендіріңіз.

Францияның халық батыры Жанна д’Арктың құрметіне тұрғызылған ескерткіштер бар қалалардың суреті мен осы қалалармен байланысты батыр қыздың өмірінен оқиғалар берілген. Берілген оқиғаларды сәйкесінше оқиға болған қалалармен сәйкестендіріңіз.

Орлеан

Реймс

Домреми

Руан

<u>*Жанна д’Арктың өмір дерегінен:*</u>

A) Францияның шығысында Шампань мен Лотарингияның шекарасындағы ауылда, шаруа отбасында Жанна атты қыз дүниеге келді.Оның құлағына тақ мұрагері VII Карлға көмектің қажеттігі, Францияны басқыншы ағылшындардан азат ету керектігі туралы әулиелер үні естіледі.

B) Жанна осы қалада ағылшындардың қолына тұтқынға түсіп, инквизиция сотына тартылды. Шіркеу соты Жаннаны сиқыршы деп айыптап, 1431 ж 30 майда отқа өртеп жіберді.

C) Күшті әскери қолбасылар мен үлкен отрядты бастаған Жанна қоршауда қалған қалаға аттанды. Ағылшындар талқандалып, қала азат етілді. Бұл оқиға жүзжылдық соғыстың барысындағы үлкен бетбұрысқа әкелді.

D) Француз корольдерінің таққа отыру рәсімі өтетін қалада Жанна д’Арк салтанатты

жағдайда VII Карлдың басына француз королінің тәжін кигізді. *Неліктен осы суреттегі қалаларда батыр қыздың ескерткіші орнатылған?*

Орлеан	Реймс	Домреми	Руан

Бағалау критериі	**Дескриптор**
Жанна д̓ Арктың жүз жылдық соғыстағы рө-лін талдайды	Жанна д̓ Арктың жүз жылдық соғыстағы ағылшын басқыншыларына қарсы соғысқанын атайды; Жанна д̓ Арктың жасақтарының Орлеан қаласын азат еткенін атайды; Жанна д̓ Арктың ағылшында қолынан қаза тапқанын атайды.

Қосымша ақпарат		
Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың бар- лығы ОМ қол жеткіз ді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	

Қорытынды бағамдау
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? **1.** **2.** **Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?** **1.** **2.** **Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?**

«XIV ғасыр - XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам» бөлімі бойынша жиынтық бағалау

Тақырып	«Қара індет» не себепті жылдам таралды?
Оқу мақсаты	6.3.2.2 У.Тайлер, Г. Каль жетекшілігімен болған антифеодалдық көтерілістердің себептері мен маңызын анықтау 6.3.1.4 Феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
Ойлау дағдылары	Білу және түсіну, Қолдану
Бағалау критериі	• У.Тайлер мен Г.Каль басқарған шаруалар көтерілістері кезіндегі басты оқиғаларды анықтайды • Феодалдық бытыраңқылық пен орталықтанған мемлекеттің ерекше-ліктерін көрсетеді • Орталықтандырылған мемлекеттің құрылуының саяси және әлеумет тік-экономикалық маңызын көрсетеді
Орындау уақыты	20 минут

Тапсырма

Тест сұрақтарына дұрыс жауап беріңіз.

1.Франциядағы шаруалар көтерілісінің себебі неде?.

А) Күпірлердің (еретиктердің) қызметі; В) феодалдық қыспақтың күшеюі

С) Францияның Жүзжылдық соғыста жеңілуі.

2. Ұлыбританиядағы 1381 ж. шаруалар көтерілісінің себебі неде?

А) христиандықтық күштеп тарату; В) Жүзжылдық соғыс нәтижесіндегі елдің күйреуі;

С) ағылшын патшасының көтерілісшілермен кездесуге қарсылығы.

3.Ұлыбритания мен Франциядағы шаруалар көтерілістер басшыларын не біріктіреді?

А) патшамен кездесті; В) көтеріс кезінде өлтірілді;

С) Париж қаласының жаулап алуға қатысты

4.Г.Каль мен У.Тайлер бастаған көтерістерді не біріктіреді?

А) бас көтерудің стихиялық түрде болуы; В) Рим папасына қарсы күрес

С) шайқастың жаңа тактикасын пайдалану.

5.XIV г. Франция мен Ұлыбританиядағы шаруалар көтерілісінің салдары қандай болды?

А) феодалдық қыспақтың күшеюі; В) крест жорықтарының басталуы;

С) шаруалардың бостандық алуының күшеюі

6. Феодалды-бытыраңқы (бөлшектенген) және орталықтандырылған мемлекеттің ерекшеліктерін анықтаңыз.

1. Патша мемлекеттің ең басты басшысы;
2. Патшаның мемлекеттегі барлық жерлерді бақылауы
3. Мемлекеттің заңдарының бірлігі
4.Біріккен қорғау жүйесінің болмауы
5. Мемлекеттің ішінде ірі және майда феодалдардың арасындағы соғыстар
6. Әр феодал өз жерлерінде (аудандарында) ақша жасады

Бытыраңқы мемлекет	Орталықтандырылған мемлекет

7. Орталықтандырылған мемлекеттің пайда болуының саяси және әлеуметтік-экономикалық жағынан маңыздылығын анықтаңыз.

Орталықтандырылған мемлекет	
Саяси маңызы	Әлеуметтік-экономикалық маңызы
1 2	1 2

Бағалау критерийлері	**Тапсырма №**	**Дескриптор**	**Балл**
У.Тайлер, Г. Каль басшылық еткен көтерілістердің себептері мен маңызын анықтайды	1	Бірінші тест сұрағына дұрыс жауап береді;	1
		Екінші тест сұрағына дұрыс жауап береді;	1
		Үшінші тест сұрағына дұрыс жауап береді;	1
		Төртінші тест сұрағына дұрыс жауап береді;	1
		Бесінші тест сұрағына дұрыс жауап береді;	1
Феодалды бытыраңқы және орталықтандырылған мемлекеттердің ерекшеліктерін көрсетеді	2	Бытыраңқы феодалды мемлекеттің белгісін көрсетеді;	1
		Бытыраңқы феодалды мемлекеттің белгісін көрсетеді;	1
		Бытыраңқы феодалды мемлекеттің белгісін көрсетеді;	1
		Орталықтандырылған феодалды мемлекеттің белгісін көрсетеді;	1
		Орталықтандырылған феодалды мемлекеттің белгісін көрсетеді;	1
		Орталықтандырылған феодалды мемлекеттің белгісін көрсетеді;	1
Орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуының саяси және әлеуметтік-экономикалық маңызын бағалайды	3	Орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуының саяси маңызын анықтайды;	1
		Орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуының саяси маңызын анықтайды;	1
		Орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуының әлеуметтік-экономикалық маңызын анықтайды;	1
		Орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуының әлеуметтік-экономикалық маңызын анықтайды.	1
Барлығы			15

«Бекітемін»
Оқу ісінің меңгерушісі:
…………………………
«……»………..201.... ж.

ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖОСПАР №16

ҰМЖ бөлімі: 2А, 2В, 2С		**Мектеп:** Жеңістің 30 жылдығы ат. орта мектеп	
Күні:	**Мұғалімнің аты-жөні:**		
Сынып: 6	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**	
Сабақ тақырыбы	**Тоқсандық жиынтық бағалау**		
Сабақ негізделген оқу мақсаты	Тоқсандық жиынтық бағалау оқу бағдарламасы мен оқу жоспарының мазмұнына сәйкес, оқушылардың тоқсан барысында меңгерген білім, білік және дағдыларды анықтауға бағытталған. Тоқсандық жиынтық бағалау оқу жоспарындағы тоқсан ішінде меңгеруге тиісті оқу мақсаттарына жету деңгейін тексереді		
ТЖБ-дың мазмұнын анықтайтын құжаттар	Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дүние жүзі тарихы» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы		
«Дүние жүзі тарихы» пәнінен күтілетін нәтижелер, 6 сынып	*Білу* - орта ғасырлар тарихының кезеңдерін және оқиғалардың хронологиясын біледі; - тарихи тұлғаларды біледі; *Түсіну* - мемлекеттердің қоғамдық-саяси, экономикалық, әлеуметтік және мәдени дамуына тән ерекшеліктерді түсінеді; - тарихи ұғымдарды түсінеді; - тарихи картаны қолдану арқылы саяси-экономикалық және әлеуметтік үдерістерді түсіндіреді; *Қолдану* - әр түрлі тарихи дереккөздерді қолдана алады; - ортағасырлық мемлекеттердің аумағын, орталығын саяси картада көрсетеді; - ортағасырлық тайпалардың миграциялық бағыттарын көрсетеді; - этноәлеуметтік құрылымын анықтайды; - тарихи оқиғалардың байланысын анықтайды; *Талдау* - дереккөздегі маңызды ақпаратты табады; - мемлекеттердің құрылуына әсер еткен факторларды талдайды; -тарихи оқиғалардың, құбылыстардың және үдерістердің себеп-салдарын және сабақтастығын талдайды; *Жинақтау* - тарихи оқиғалар, құбылыстар және үдерістердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын жинақтайды; - ерте және орта ғасырлық мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін жинақтайды; - тарихи фактілердің маңыздылығын жинақтайды; - тарихи оқиғалардың себеп-салдарын жинақтайды. *Бағалау* - тарихи оқиғалардың, құбылыстардың және үдерістердің заңдылықтарын бағалайды; - ортағасырлардағы тарихи тұлғалардың рөліне баға береді; - тарихи үдерістердің маңызын ашады.		

<table>
<tr><td>Ойлау дағдылары-ның деңгейі</td><td>

ОДД	*Сипаттама*	*Тапсырма түрлері*
Білу және түсіну	Крест жорықтарынан кейінгі христиан-дық Еуропа мен мұсылман әлемі. Моң-ғолдар. Шыңғыс хан империясы. XIV ғас.- XVI ғас. бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам.	КТБ ҚЖ
Қолдану	Крест жорықтарының (1-4 крест жорық тары) себептері, барысы мен салдарын анықтау. Моңғол империясының құры-луының себептерін сипаттау; Моңғол-дардың әскери өнерін сипаттау; Еура-зия этносаяси картасының қалыптасуы-на моңғол шапқыншылықтарының әсерін анықтау.	ҚЖ ТЖ
Жоғары деңгей дағдылары	Орта ғасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау.	ҚЖ ТЖ

</td></tr>
<tr><td>ОД деңгейіне байла-нысты тексерілетін мақсаттар</td><td>Білу және түсіну – 0%
Қолдану - 66 %
Жоғары деңгей дағдылары – 34 %</td></tr>
<tr><td>Өткізілетін уақыты</td><td>40 мин</td></tr>
<tr><td>Балл саны</td><td>25</td></tr>
<tr><td>Жиынтық бағалаудың құрылымы</td><td>Тоқсан бойынша жиынтық бағалауда әр түрлі тапсырмалар: көп таңдауы бар сұрақтар, қысқа/толық жауапты қажет ететін сұрақтар қолданылады.
Берілген нұсқа көп таңдауы бар және қысқа жауапты қажет ететін сұрақтарды қамтитын 4 тапсырмадан тұрады.
Көп таңдауы бар сұрақтарда білім алушылар ұсынылған жауап нұсқаларынан дұрысын таңдайды.
Қысқа жауапты қажет ететін сұрақтарға білім алушылар сөздер немесе қысқа сөйлемдер түрінде жауап береді.
Толық жауапты қажет ететін сұрақтарға білім алушылар картаны пайдалана отырып және өзінің алған білімдері негізінде толық сөйлеммен жауап жазады.</td></tr>
</table>

Бөлім	Тексерілетін мақсат	Ойлау дағды ларының деңгейі	Тапсыр ма саны*	Тапсыр ма № *	Тапсыр ма түрі*	Орындау уақыты, мин*	Балл *	Бөлім бойынша балл
2A Крест жорықтары	6.3.2.6 - Картада оқиғаларды даму динамика-сында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтау	Қолдану	1	1	ҚЖ	8	4	8
			1	2	ҚЖ	8	4	
2B Монғолдар	6.3.2.5 - Ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау	Қолдану	1	3	ҚЖ	12	6	6
2C XIV ғ.- XVI ғ. I жартысындағы ортағасырлық европалық қоғам	6.3.1.4 - Феодалдық соғыстар мен орталықтан-дырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату	Қолдану	1	4	ҚЖ	12	6	6
Барлығы:		-	4	-	-	40	20	20
*Ескерту: *-өзгеріс енгізуге болатын бөлімдер*								

«Дүние жүзі тарихы» пәнінен 2-тоқсанға арналған жиынтық бағалау тапсырмалары

1. Крест жорықтарының себептері мен салдарын жазыңыз.

Крест жорықтары	
Себептері	*Салдарлары*

[4]

2. *Кескін картада 1-4 крест жорықтарының бағытын белгілеңіз.*

[4]

3. XIII ғасырдағы моңғол шапқыншылығы картасын пайдаланып, тапсырманы орындаңыз.

XIII ғасырда моңғолдар жаулап алған мемлекеттерді жазыңыз. (2-ден кем емес)__________
____

[2]

Моңғолдардың жеңіске жетуінің басты құпияларын жазыңыз (2-ден кем емес)___________
____

[2]

Моңғолдардың жаулап алған халықтардың дамуына әсері жайында қорытынды жасаңыз.
____
____

[2]

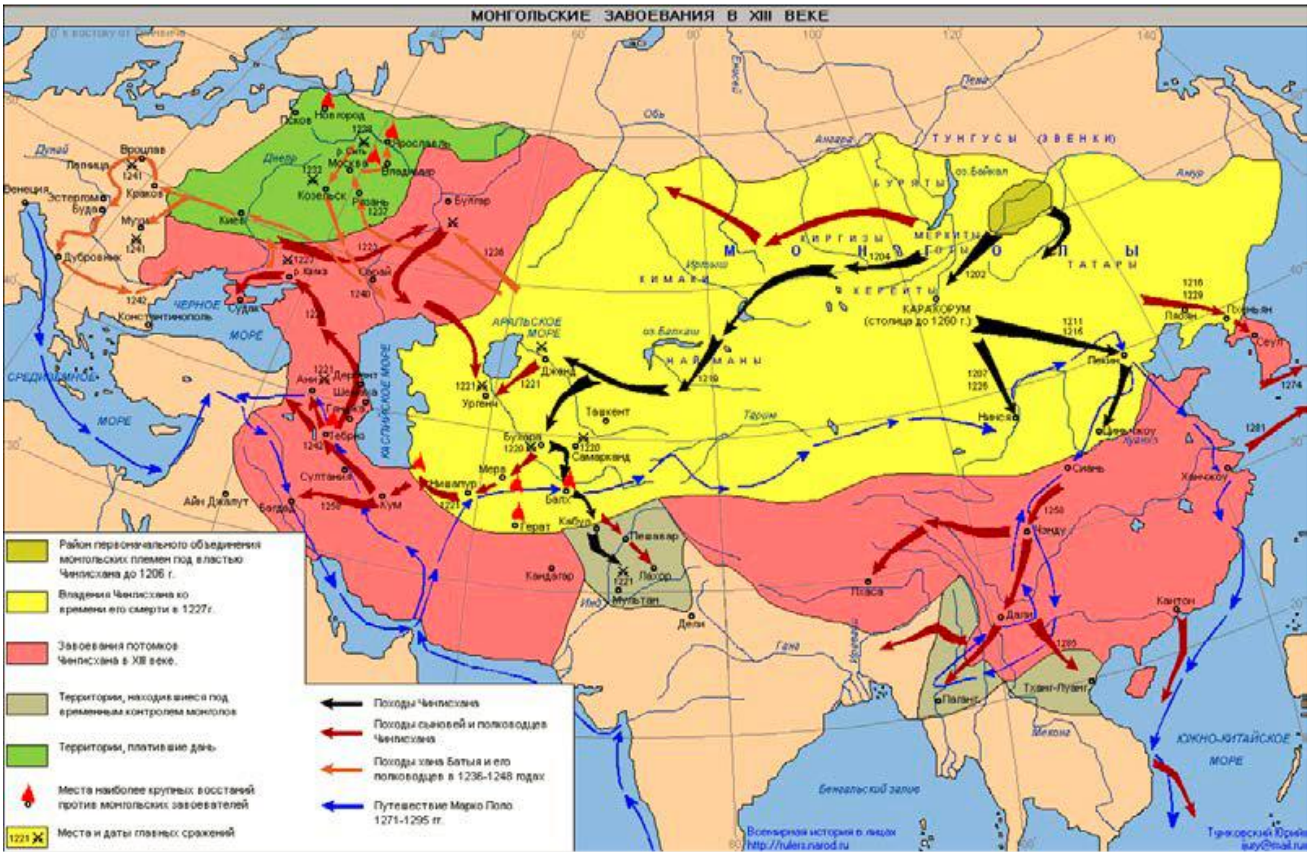

4. Феодалдық бытыраңқы және біорталықтанған мемлекеттерге тән белгілерді ажыратыңыз.

Феодалдық бытыраңқы мемлекет	Біорталықтанған мемлекет

1. Король тек өзінің жеке иеліктерінен ғана салық жинайды;
2. Король барлық мемлекеттен салық жинайды;
3. Ірі феодалдар мемлекеттен бөлініп шығуға тырысып, қамалдар тұрғызады;
4. Барлық мемлекет үшін бір заң болады;
5. «Сеньорсыз жер жоқ»;
6. Барлық тұрғындар үшін бірдей салықтар қарастырылған.

[6]

Балл қою кестесі

<table>
<tr><th>Тапсырма №</th><th colspan="2">Жауап</th><th>Балл</th><th>Қосымша мәлімет</th></tr>
<tr><td rowspan="4">1</td><td colspan="2">Крест жорықтары</td><td rowspan="4">4</td><td rowspan="4">Білім алушының басқа да дұрыс жауаптары қабылданады</td></tr>
<tr><td>Себептері</td><td>Салдарлары</td></tr>
<tr><td>Қасиетті жерді мұсылмандардың билігінен азат ету</td><td>Жазықсыз адамдардар зар дап шекті. Көптеген адам дар қаза тапты</td></tr>
<tr><td>ІІ Урбан папаның Клермондағы үндеуі</td><td>Көптеген қалалар мен мәдениет ошақтары талқандалды</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>2</td><td>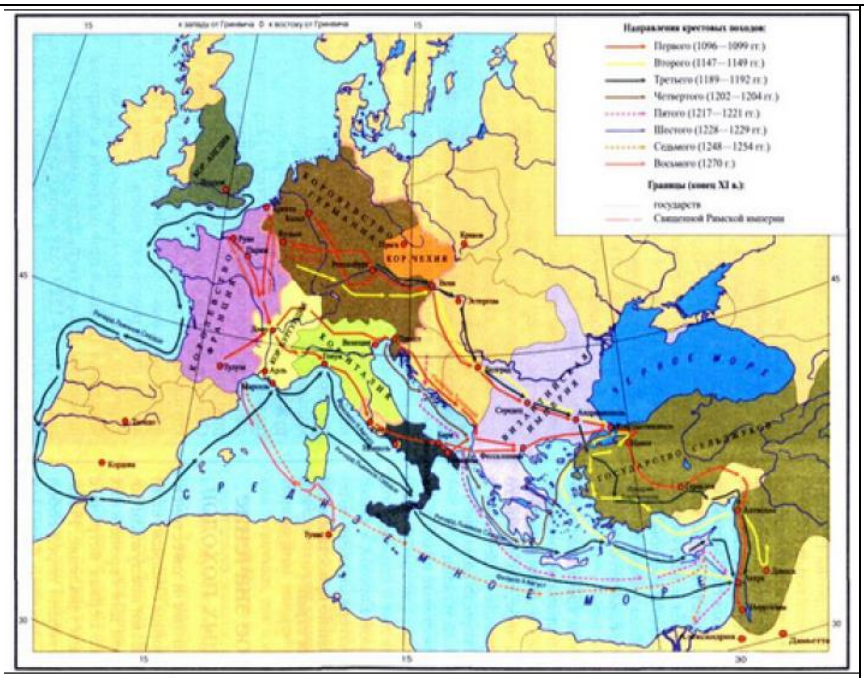</td><td>4</td><td>Білім алушының басқа да дұрыс жауаптары қабылданады</td></tr>
<tr><td>3</td><td>1. Солтүстік Қытай, Қазақстан, Орта Азия, Закавказье, Шығыс Европаның бөлігі
2. Бір орталыққа бағынған үкімет
Қарулы әскер
Орта Азия мемлекеттерінің феодалдық бөлінісі
Орыс князьдықтары арасындағы шиеленіс
Ойластырылған әскери тактика мен стратегия
Шыңғысханның мәртебесі
3.В XIII ғасырда Еуразияның кең байтақ аумағында монғол-татар басымдылығы байқалды. Көпжылдық үстемдігі осы аумақ шаруашылығының құлдырауына, мәдениеттің күйреуіне әкелді.
Монғол-татар басқыншылары феодалдық қатынастардың дамуына кері әсерін тигізді.</td><td>2

2

2</td><td>Білім алушының басқа да дұрыс жауаптары қабылданады</td></tr>
<tr><td>4</td><td><table>
<tr><th>Феодалдық бытыраңқы мемлекет</th><th>Бірорталықтанған мемлекет</th></tr>
<tr><td>Король тек өзінің жеке иеліктерінен ғана салық жинайды</td><td>Король тек өзінің жеке иеліктерінен ғана салық жинайды</td></tr>
<tr><td>Король барлық мемлекеттен салық жинайды</td><td>Король барлық мемлекет тен салық жинайды</td></tr>
<tr><td>Ірі феодалдар мемлекеттен бөлініп шығуға тырысып, қамалдар тұрғызады</td><td>Ірі феодалдар мемлекеттен бөлініп шығуға тырысып, қамалдар тұрғызады</td></tr>
</table></td><td>6</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Барлығы</td><td>20</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="3">Қосымша ақпарат</th></tr>
<tr><td>Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспар-</td><td>Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгей-</td><td>Денсаулық және қауіпсіздік</td></tr>
</table>

лайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**ін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**техникасының сақталуы**

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/ оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың бар- лығы ОМ қол жеткіз ді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	
Қорытынды бағамдау	

Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)?
1.

2.

Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?